

A full-page photograph of a man walking on a paved path lined with large trees in autumn. The man is wearing a dark jacket and light-colored trousers, and is holding a walking stick. The trees have yellow and orange leaves, and the ground is covered in fallen leaves. A street lamp is visible on the left side of the path.

MEDEDELINGENBLAD

HISTORISCHE VERENIGING HARDINXVELD-GIESSENDAM

JAARGANG 31 NUMMER 2

NAJAAR 2009

INHOUD

	pag.
Van de voorzitter	1
Reacties Mededelingenblad voorjaar 2009	2
Activiteiten van het bestuur	6
Een opmerkelijke schenking	14
Genealogie	16
Bevolkingsregister	21
Een vet varken; huisslacht in vroegere tijden	21
Vrouw, we gaan de dreg ophalen	25
De school van meester Köhler	28
Recensies	30
Wetenswaardigheden	35
Schenken	37
Wie, wat, waar?	39
Nieuwjaarswens	40
Publicaties en overige uitgaven	Omslag 3

Omslag: Herfstfoto van de Peulenlaan met de omstreden bomen. W.F. van de Bree-Ooms

COLOFON

Uitgever	Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam
Eindredactie	J.F. Teeuw-van der Plas
Redactieleden	W.F. van de Bree-Ooms, A. Dubbeldam-van der Waal van Dijk, M.J.A. de Haan
Foto's	Fotoarchief van de Historische Vereniging, Aart Koorevaar, W.F. van de Bree-Ooms, Janny Teeuw
Druk en lay-out	Grafisch Bedrijf Tuijtel BV
Oplage	1050
Redactieadres	Amerhof 9, 3371 SZ Hardinxveld-Giessendam, telefoon 0184- 416380 e-mail: jannyteeuw@kpnplanet.nl
Verschijnen	Tweemaal per jaar, gratis voor leden en zusterorganisaties. Losse verkoopprijs: € 3,50
Copyright	Overname van artikelen of gedeelten daarvan is toegestaan mits vermelding van de bron en toezending van een exemplaar.

BESTUUR

T. Sluimer	Parallelweg 126	3371 GE	Hardinxveld-Giessendam	0184-616107	voorzitter
W. F. van de Bree-Ooms	Buitendams 77	3371 BB	Hardinxveld-Giessendam	0184-614563	secretaris
A. Kampman-Timmer	Van Leeuwenhoekstraat 71	2984 EG	Ridderkerk	0180-428594	penningmeester
M. J. A. de Haan	Buitendams 4	3371 BL	Hardinxveld-Giessendam	0184-616586	archivaris
Joh. van den Bout	Rivierdijk 197	3372 BM	Hardinxveld-Giessendam	0184-616450	lid
J. J. van Houwelingen	Kerkstoep 1	3372 DG	Hardinxveld-Giessendam	0184-617726	lid
A. Koorevaar	De Sav. Lohmanstraat 60	4207 NV	Gorinchem	0183-628647	lid
J. F. Teeuw-van der Plas	Amerhof 9	3371 SZ	Hardinxveld-Giessendam	0184-416380	lid

De minimum contributie voor 2009 bedraagt € 15,00. Voor leden tot 18 jaar en ouder dan 65 jaar € 12,50
Bankrekening: 32.50.99.138, girorekening: 3879669. Bij elke betaling s.v.p. duidelijk uw lidnummer vermelden en wat u betaalt.

Donaties zien wij graag tegemoet. Zie voor meer info : www.hv-hardinxveld-giessendam.nl

VAN DE VOORZITTER

Teun Sluimer

Meestal begin ik mijn praatje met een beschouwing over het weer. Dat geeft altijd nieuwe informatie. Ook nu weer. Veel regen, harde wind, hoge temperaturen en ook deze herfst weer prachtige herfstkleuren. Maar bij het vallen van het blad zijn er veel mensen die dan wat melancholieke bespiegelingen houden. Ook ik ben daar niet vrij van. Het maatschappelijke klimaat in ons land geeft daar dan ook alle reden toe.

Recessie, financieel zwaar weer. Gelukkig kan ik u wat dat betreft geruststellen. De Historische Vereniging heeft geen beleggingen en heeft dus ook niets te verliezen. Ook het aantal leden is niet teruggelopen, sterker nog, het aantal groeit nog steeds. Het bestuur zou wel versterking kunnen gebruiken. Er wordt nu wel erg veel gevraagd van sommige bestuurders. De secretarisfunctie is bijna een dagtaak. Ook de financiën en de ledenadministratie zijn al jaren in handen van dezelfde bestuurders. De afhankelijkheid van die mensen is wel erg groot. Zij vinden het erg plezierig om anderen

in te werken, zodat zij, als dat nodig is, vervangbaar zijn. Datzelfde geldt voor het redigeren van het Mededelingenblad en het beheren van het archief. Maar bovenal zoeken we jonge enthousiaste mensen met belangstelling voor de historie van ons prachtige dorp. De gemiddelde leeftijd van de zittende bestuurders valt buiten de politieke discussie of er tot 67 jaar doorgewerkt moet worden. Wat dat betreft geen zorgen, maar het zou toch erg plezierig zijn wanneer er zich wat jongeren aanmelden. Het is niet per se nodig om gelijk bestuurslid te worden. Gewoon meedenken en meedoen is niet alleen leuk, maar houdt de zaak fris en levendig.

Kom op en doe mee. Loop een tijdje mee als vrijwilliger en als je het leuk vindt ga je in het bestuur meedraaien.

Kom eens langs. Iedere zaterdagmorgen van 10 tot 12 uur is het Informatie Centrum open. De koffie is bruin en je zult verbaasd staan over wat er allemaal gebeurt in onze vereniging.

Tot gauw...

Drukke in het

Historisch Informatie Centrum

REACTIES MEDEDELINGENBLAD VOORJAAR 2009

J.F. Teeuw-van der Plas

Jammer genoeg kwamen er enkele Mededelingenbladen terug die verkeerd ingebonden waren. Onze excuses hiervoor.

Na het verschijnen van het Mededelingenblad voorjaar 2009 kregen wij diverse telefonische reacties over artikelen en foto's.

Allereerst de complimenten voor de leuke en interessante artikelen waarvan 'Telefonie van ons dorp' en 'Beppie van der Wiel' hoge ogen scoorden.

Dat het in 2008 verschenen boek "Gekleed in de Waard" ook vanuit het hele land besteld wordt, doet ons deugd. Er zijn nog exemplaren te bestellen en te koop in het HIC.

Foto

Van mevrouw N. Koorevaar uit de Jupiterstraat (4-hoog) kwam de vraag of zij een afdruk kon krijgen van de foto met de parlevinkerboten die afgemeerd lagen aan de kade waar haar vader had gewoond. In het bijzonder de eerste boot, de 'NEJAMA', waarvan zij nog nooit had gehoord en die moest toch echt van haar vader geweest zijn. Natuurlijk gaven wij gehoor aan dit verzoek en kon zij voor haar en haar kinderen fotokopieën bij het HIC afhalen.

Mevrouw A.F. van der Plas-Kroon (94 jaar)

Moret

De familie Moret (n.a.v. Barbera Moret)

Op het artikel over het Kromme Gat en het winkeltje van Van Milligen, kwam een telefoontje van Jan Roubos uit Boven-Hardinxveld. Hij is bezig om alle historische feiten en foto's van Het Kromme Gat te verzamelen en er (misschien?) een kleine publicatie over te schrijven. Hij wist nog veel van de familie Moret en wilde wel het e-mailadres van Barbera Moret hebben.

Schoolvriendin

Ook een schoolvriendin van Barbera, Jennie de Ruiter-Donk, reageerde op het artikeltje en zij had nog enkele fotootjes waarop Barbera temidden van haar vriendinnen stond.

Zij schrijft het volgende:

"Geachte redactie,

Leuk iets over Barbera Moret te lezen. Zij heeft bij mij in de klas op de Mulo gezeten. In begin jaren '80 is Bep (zoals ze voor ons heet) in Hardinxveld geweest en logeerde bij haar ouders die toen in de Peulen woonden. Bep heeft toen "de meisjes van de klas" uitgenodigd en zagen we elkaar na zoveel jaren weer terug. Foto's die toen gemaakt zijn stuur ik hierbij. Op de foto waar zeven van de acht meisjes op staan staat Bep uiterst links. Dan Rina Combee, Tonny Trapman, Nellie van de Linde, Nel den Breejen, Jennie Donk en zittend Rika Dubbeldam. (Allemaal met hun meisjesnamen). Op de andere foto staat ook Corrie van Vliet erbij. Misschien kunt er iets mee doen in het mededelingenblad. In 2005 hebben we, toen we allemaal 70 jaar geworden zijn een uitgebreid schrijven van Bep gekregen met als aanhef:

"Lieve meisjes van de Hardinxveldse MULO van Meester Tukker." Zij heeft toen een uitgebreide levensbeschrijving gestuurd die ik nog altijd heb bewaard."

Moret motoren

Mevrouw Annie M. Blokland-Koorevaar uit Vinkeveen vond een foto van het personeel van Moret Motoren uit omstreeks 1940. Zij schonk de originele foto aan de Historische Vereniging. Bij dezen bedankt, Annie!

Op de voorgrond in het midden staat Kees Blokland, 17 jaar oud, die tot zijn diensttijd bij Moret heeft gewerkt. Toen hij uit Indonesië terugkwam, is hij nog een paar jaar bij Moret aan de slag gegaan. Later is hij gaan werken bij Bos&Kalis.

Moret, de baas zelf, is de man met hoed en sigaar temidden van zijn jongens en mannen die voor hem werkten.

Wie dat zijn is onbekend. Graag reacties van de lezers naar de redactie.

Publicaties

De boekjes van de Historische Reeks gaan nog steeds grif over de toonbank. Soms krijgen wij deeltjes uit de nalatenschap van een overleden lid. Die boekjes verkopen wij weer voor een zacht prijsje. Soms duiken er exemplaren op die al uitverkocht zijn. Dus voor de liefhebbers, kom eens kijken in het HIC.

De Damfoto

Op de foto van pagina 40 kwam een reactie van de heer T. Bongen. Deze foto op de Dam

is gemaakt op 6 september 1973 toen het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Juliana werd gevierd. De heer Bongen had onderstaande foto in zijn bezit en dit is dezelfde koets maar van de andere kant genomen.

De man met trompet op voorgrond was Teus Hoornaar uit Boven-Hardinxveld, overleden in 1997.

Het waren 2 muzikanten van muziekvereniging E.M.S.

Parlevinker

Mevrouw Kazen dacht dat er in het artikel van de heer Koorevaar over parlevinker De Rover enkele onjuistheden stonden. Het wordt onderzocht.

Het café

Een brief van Wil Koorevaar uit Leerdam:

Het is al weer 34 jaar geleden dat mijn geboortehuis café Koorevaar tegenover bakker Nout in de Peulenstraat, voorheen Rivierdijk B 533, werd gesloopt voor de op- en afrit naar de Wielwijk.

Mijn ouders runden het café althans mijn moeder Jo Koorevaar was wel het meeste in de zaak.

Mijn vader was parlevinker en later werkte hij buitenaf op een sleepboot en vervoerde ook de directie. 's Zondags was hij dan weer thuis. Onze slijter was in die tijd Dries Verheul uit de Peulenstraat.

In het café kwamen overdag veel vertegenwoordigers hun brood opeten en in de winter ook wel snert en warme worst.

Op 11 maart 1902 werd Bram door enkele inwoners van Hardinxveld een geschenk aangeboden vanwege diens 25-jarig jubileum.

Per 1 juli 1913 werd op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan Bram als brievegaarder.

Volgens het Advertentieblad van 26-9-1913 werd "Aan den heer A.T. Stasse, oud brievegaarder alhier", een pensioen verleend van fl. 492,00 per jaar.

In november 1914 werd A.T. Stasse gekozen tot notabel van de Hervormde Kerk van Boven-Hardinxveld. Eveneens in november 1915.

Boven-Hardinxveld

Woensdagmorgen bemerkte een der schoolkinderen, dat een zalm op de steenen glooiing van den dijk lag te spartelen. De heer A.T. Stasse hierop opmerkzaam gemaakt, stapte er vlug heen en had het geluk den zalm te grijpen, die, naar de vischmarkt gebracht, ruim fl.47,00 opbracht.

Advertentieblad 15-9-1916, p. 3

In november 1925 was A.T. Stasse afgaand notabel van de Hervormde Kerk van Boven-Hardinxveld.

Bram overleed op 76-jarige leeftijd op 11 december 1928, zijn vrouw op 3 maart 1933.

Uit dit huwelijk werden zes kinderen geboren, waarvan vijf jong overleden.

Het postkantoor van Boven-Hardinxveld

Al in 1887 is sprake van een hulppostkantoor te Boven-Hardinxveld. Dit fungeerde als een filiaal van het postkantoor in Neder-Hardinxveld. Neder-Hardinxveld kreeg in 1882 haar eigen post- en telegraafkantoor. Voordien moest men voor postzaken naar Giessendam en voor telegrammen naar Sliedrecht.

In die tijd ging het er allemaal nogal gemoeidelijk aan toe, als men wat lang moest wachten, dan klonk het: "Hé Stasse, schiet eens een beetje op, moet ik hier soms wortel schieten?"

De heer Stasse lachte dan maar eens en ging rustig zijn gang, hij had de tijd.

BOVEN-HARDINXVELD (Hulptelefoonkantoor)

Diensturen: Werkdagen: van 8.-- vm. tot 1.-- nm., van 2.-- nm. tot 5.-- nm., van 6.-- nm. tot 9.-- nm. Zon- en Feestdagen: van 8.-- vm. tot 9.-- vm., van 1.-- nm. tot 2.-- nm.

Eene openbare spreekcel is gevestigd in het Hulplegraafkantoor.

Uit: Naamlijst voor den Telefoon dienst 1915

Het eerste postkantoor stond in de vroegere tuin van de familie Schoehuijzen-Wisboom op de Buurt (Hardinxveld-Giessendam in grootmoeders tijd, (p. 28)

Woonhuis annex postkantoor

In juli 1927 werd de herbesteding van het woonhuis met hulppostkantoor van K. Bohré te Boven-Hardinxveld gegund aan de laagste inschrijver, te weten E. de Kok te Hardinxveld voor een bedrag van f 2965,00. Dit nieuwe postkantoor stond een paar huizen verder dan het oude.

Het complex bestond uit een woonhuis en een klein bijkantoor. Het kantoor heeft een oppervlakte van zo'n 15 vierkante meter en in het wachtlokaaltje, een soort gangetje, kunnen zes personen.

Brievegaarders/Kantoorhouders hulppostkantoor

Joh. Groenenberg	?-1877
A.T. Stasse	1877-1913
K. Bohré	1913-1946
G. Bohré	1946-1984

Omstreeks 1965 waren er in Boven-Hardinxveld twee beambten voor de loketten en vier postbodes.

Nieuw kantoor voor PTT

Aannemer M. Stout kreeg eind 1968 opdracht van Rijksgebouwendienst om een nieuw postkantoor te bouwen tussen de Spar supermarkt

en de R.K. Kerk. Architect is de heer Jocker uit Nieuwerkerk a.d. IJssel. Achter de balie kwam een kantoor van ca. 25 vierkante meter. Het huis waar het oude kantoor in gevestigd was, stond te koop. Het nieuwe kantoor was nodig vanwege ruimtegebrek.

Op 3 oktober 1969 werd het nieuwe postkantoor aan de Rembrandtstraat 29 officieel geopend door burgemeester A.L.C. Brinkman. In De Drie Snoeken werd een aantal toespraken gehouden voor genodigden.

Op 6 oktober werd het opengesteld voor het publiek. In 1990 werd het postkantoor door PTT Post omgezet in een postagentschap. Dit wordt nu onderhouden door boekhandel Ritmeester.

In het oude postkantoor vestigde zich in 1970 de heer W. Boxman met een slijterij met de toepasselijke naam "De oude post".

Verwijzingen naar de film (dvd) zomer 1953:

26.26- 26.32 Postkantoor met de heer Gerrit Bohré in de deur. Hij verwelkomt twee dames.

26.32- 26.36 Man met hoed en sigaar.

26.36- 26.39 Mensen voor de huizen tegenover het v.m. postkantoor.

26.39- 26.41 Het voormalige postkantoor, boven aan de kerkstoep.

26.41- 26.45 Rechts Kees de Heer, kruidenier, links ... Lopend op de Buurt.

Bronnen:

Nieuwsblad voor Gorinchem en Omstreken, 20-8-1882, 16-7-1927, 15-11-1957, 30-6-1961, 8-9-1965, 29-12-1967, 13-12-1968, 12-9-1969, 26-9-1969, 6-10-1969, 22-4-1970.

Het Vrije Volk, 16-12-1968, 6-10-1969

Telefooncentrale(24-1-1958)

ACTIVITEITEN VAN HET BESTUUR

J.F. Teeuw-van der Plas

Voorjaarslezing

Op dinsdag 14 april is in de zaal van Restaurant Kampanje, Troelstrastraat 5 te Hardinxveld-Giessendam de algemene ledenvergadering gehouden.

Het programma was als volgt:

1. Opening ledenvergadering
2. Notulen van de algemene ledenvergadering van 21 april 2008
3. Kort verslag van de werkzaamheden van het bestuur in 2008
4. Verslag financieel beleid 2008, incl. verslag van de kascontrolecommissie en vaststelling jaarrekening 2008
5. Begroting 2009 en vaststelling contributie 2010.
6. Verkiezing lid kascontrolecommissie.
7. Mutaties in het bestuur: Mevrouw E. van Tilborg-van Wijngaarden heeft haar bestuursfunctie neergelegd in juli 2008. Aftredend en herkiesbaar: de heer M.J.A. de Haan en mevrouw J.F. Teeuw-van der Plas.
8. Verslag Stichting Dorpsbehoud

9. Verslag werkgroep genealogie

10. Plannen voor 2009

11. Rondvraag

12. Na de pauze volgde de dialezing:

"Verloren land – Herwonnen land" door de heer A.H. van Dijk uit Papendrecht.

Het gebied ten zuiden van de Alblasserwaard aan de overkant van de Merwede was, voordat het water in 1421 genadeloos toesloeg, een welvarende streek met landbouw en veeteelt. Het gebied werd beschouwd als de graanschuur van Dordrecht. De ontstaansgeschiedenis van deze streek tot aan 1421 heeft vele overeenkomsten met die van de Alblasserwaard. In de Grote Waard, zoals het gebied heette, stonden ook diverse kastelen en enkele kloosters. Als gevolg van de ramp van 1421 ontstond een (zoetwater) binnenzee die tot aan Werkendam reikte en waar alleen Dordrecht nog bovenuit stak. Het duurde vervolgens heel lang voordat er pogingen in gang werden gezet om de Grote Waard weer in te polderen

en te bedijken. Het gebied is heel lang het domein geweest van vissers, jagers en griendwerkers.

Met behulp van veel beeldmateriaal heeft de heer van Dijk een interessante avond verzorgd. De ruim honderd bezoekers luisterden geboeid naar deze spreker die zeer veel wist te vertellen over dit onderwerp. Tot slot bedankte voorzitter Sluimer de heer Van Dijk voor zijn bijdrage aan deze ledenavond en de aanwezige leden (en andere belangstellenden) voor hun komst. Ieder ging tevreden naar huis en de traditionele "collectebus" bij de uitgang werd niet over het hoofd gezien!

Zalmschouwshow in Boven-Hardinxveld en Werkendam.

Zaterdag 2 mei 2009 vond er op Merwede tussen Boven-Hardinxveld en Werkendam een bijzondere vlootschouw plaats van zalmschouwen. Hardinxveldse zalmschouwen lieten het afweten, maar de nieuwe burgemeester Maria Wiebosch en haar wethouders waren er wel bij aanwezig.

Zalmschouw als schaalmodel

Het was een geweldig evenement waarbij eigenlijk onze zalmschouw de HD1 mee had moeten varen. Wij hebben een ervaren schipper, BasVisser, maar hij zoekt een vervanger, dus als één van de lezers interesse heeft om de schouw te onderhouden en/of te besturen, dan houden wij ons aanbevolen.

Volgend jaar zal dit feest weer georganiseerd worden.

150 jaar Openbaar Onderwijs in Hardinxveld en Giessendam

Overhandiging van de 43e publicatie.

Op vrijdag 22 mei 2009 is in het Historisch Informatie Centrum van de Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam een nieuwe publicatie gepresenteerd. Het is al weer de 43e uitgave in de Historische Reeks met als titel: "150 jaar Openbaar Onderwijs in Hardinxveld-Giessendam, school I, II, III en IV en school A, B en C". Voorzitter T. Sluimer overhandigde het eerste exemplaar aan de schrijver, de heer P.C. Swets, leraar geschiedenis. Na veel zoekwerk heeft Swets een interessant boekje samengesteld over het Openbaar Onderwijs van vóór de samenvoeging van genoemde dorpen in 1957. De tekst is duidelijk en overzichtelijk en de vele foto's komen deels uit particulier bezit en deels uit het archief van de Historische Vereniging. In Hardinxveld was het onderwijs, zoals gebruikelijk in de tijd voor de Reformatie, nauw verbonden met de godsdienst. Bij de parochiekerk van Boven-Hardinxveld hoorde een school die alom werd geprezen. Na de Reformatie werd er onderwijs gegeven bij de Grote Kerk in Neder-Hardinxveld, dat ook gevolgd werd door kinderen uit Giessendam en Giessen-Oudekerk. In een akte, opgemaakt in 1806 door schout en schepenen van Hardinxveld, wordt melding gemaakt van de eerste overdracht van een schoolhuis en school met erf voor 400 gulden aan 'het gemene dorp van Hardinxveld'. Dat was het moment waarop het openbaar onderwijs in Hardinxveld begon. Hoe het de daaropvolgende anderhalve eeuw verder ging

met de openbare scholen komt in deze publicatie ruim aan bod.

Klassenfoto's en ander documentatiemateriaal over de schoolgebouwen, het reilen en zeilen in de vaak overvolle lokalen, het inspectiebezoek, de meesters en school-

juffrouwen, de bovenmeesters en ook leuke anekdotes over de leerlingen. Het hele schoolgebeuren wordt uitgebreid behandeld.

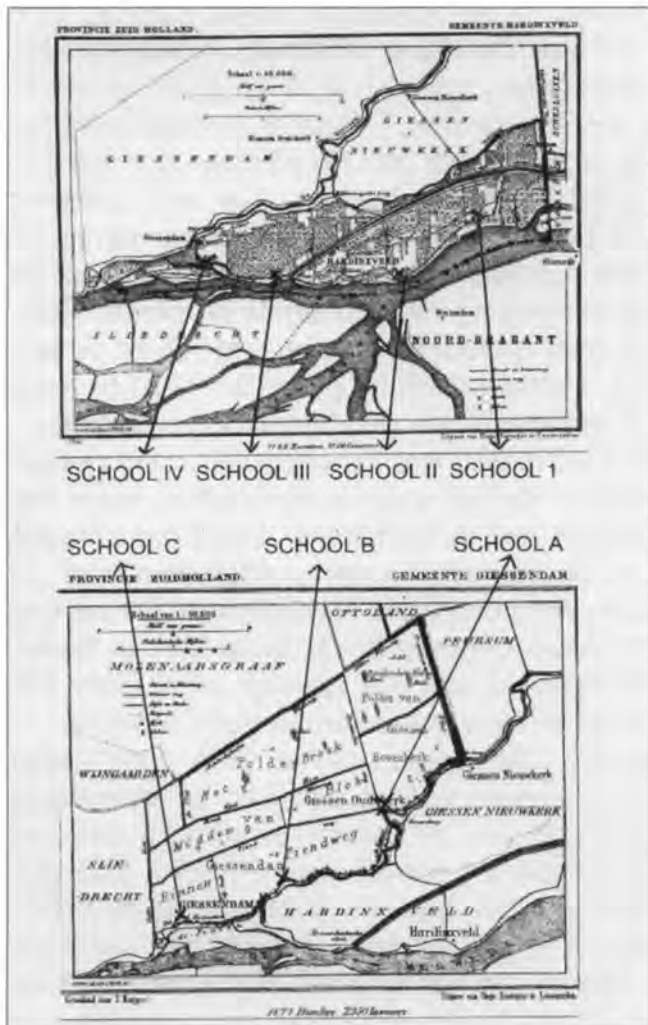
Kortom een boekje om te hebben of te krijgen, zeker voor oud-leerlingen van deze zeven scholen.

De prijs van het boekje is € 8,90. Het is te koop in het Historisch Informatie Centrum, Peulenstraat 243, elke zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur. Bij het secretariaat Buitendams 77, maandag t/m vrijdag. In Museum De Koperen Knop, Binnendams 6, dinsdag - t/m vrijdagmiddag 13.00-17.00 uur, zaterdag van 11.00-17.00 uur en in de winkel van J. Coenraads, Buurt 6 te Boven-Hardinxveld.

Leden van de Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam kregen de publicatie, zoals gebruikelijk bij deze historische vereniging, gratis thuis bezorgd.

Kunst leeft bij kids

Op 28 mei 2009 vond bij de openbare school De Driemaster in Hardinxveld-Giessendam de afsluiting plaats van "De ontdekking", een provinciaal project waarin scholen voor primair onderwijs samenwerken met culturele instellingen in hun gemeente. Op de culturele kaart is een verzameling culturele bronnen aangegeven die door de schoolkinderen zijn ontdekt.

De verschillende groepen zijn op pad gegaan om diverse "kunst en cultuur" in hun dorp te vinden. Groep 1 en 2 maakten een wandeling langs de beeldhouwwerken, groep 3 en 4 gingen naar het museum "De Koperen Knop", groep 5 en 6 gingen naar de molens en groep 7 en 8 naar IHC De Merwede.

Kunstenaars Marijke Bongers en Evert van Lopik staan vermeld, zo ook de monumenten en natuurlijk het Historisch Informatisch Centrum van onze Historische Vereniging.

Voorzitter (ook wethouder) Sluimer kreeg de kaart uitgereikt.

Braderie

Op zaterdag 13 juni vond weer de jaarlijkse braderie plaats in de oude Peulenstraat en de Giessenhof.

Het was die dag schitterend weer en dat bracht veel vriendelijke en vrolijke mensen aan onze kraam die vlak voor het HIC was opgesteld.

Zoeken naar foto's

Er werd weer gretig gezocht in de dozen met oude foto's, die voor een eurootje de 'toonbank' overgingen. Ook nieuwe leden meldden zich, vooral door de angekondigde actie van Theo Trapman van restaurant De Kleine Beurs, die elk tiende lid dit jaar

Historisch Informatie Centrum

Braderie 2009

voor zijn rekening neemt. Intussen zijn er al 30 leden bijgeschreven.

Ook de publicaties, vooral het nieuwe "150 jaar Openbaar Onderwijs in Hardinxveld-Giesendam", werden goed verkocht. En natuurlijk de gezellige contacten met de voorbijgangers gaf een goed gevoel over en weer. Het was een zeer geslaagde dag.

Het Weitje

Zaterdag 31 mei 2009 werd in ons dorp aan de Sluisweg de nieuwe speeltuin geopend. Echt een nieuwe speelplaats maar wel met de oude naam "Het Weitje".

Wie herinnert zich niet de speeltuin met de familieschommel, klimrekken, zandbak enz. en de kinderboerderij aan de Sluisweg, die in de jaren vijftig met veel tamtam door burgemeester Brinkman werd geopend. Deze verouderde en onveilige speeltuin is nu dus na jarenlange voorbereiding veranderd in een natuurspeelplaats met toch wel traditionele toestellen en veel natuurlijke materialen zoals zand, water, hout enz. Een speelparadijs voor onze kinderen!

De nieuwe speeltuin

Doopturken en "Gekleed in de Waard"

In de eerste week van september 2009 is in Meerkerk een feestweek georganiseerd, waarbij ook de Historische Vereniging haar steentje heeft bijgedragen.

Doopturken Meerkerk

In de Ichthuskerk werd een expositie van doopturken en dooprituelen ingericht. Tussen de doopturken en doopdoeken lag ons mooie klederdrachtenboek "Gekleed in de Waard". Het lag opengeslagen bij het hoofdstuk over, hoe kan het ook anders, de Doop. De bezoekers

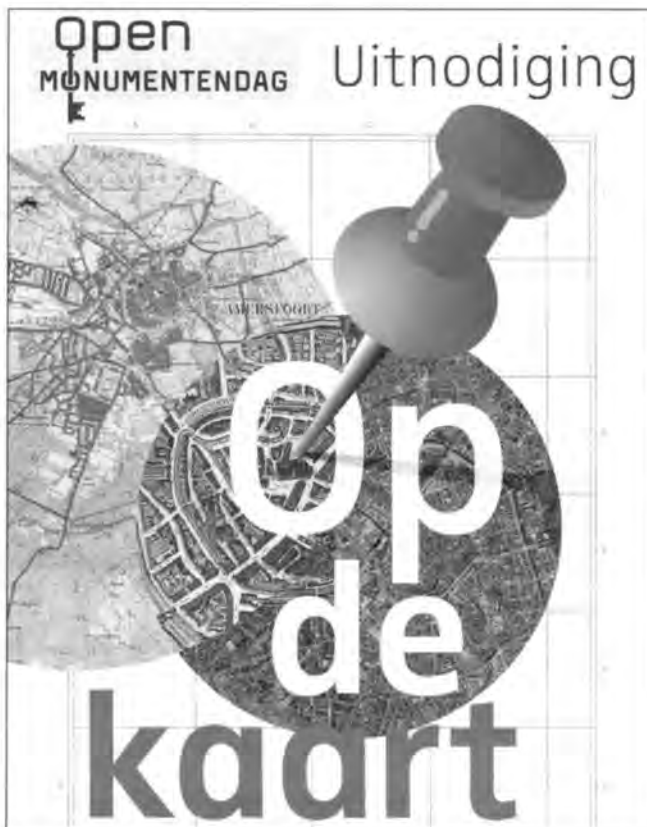
Gekleed in de Waard

konden het inzien en uiteraard ook kopen. In deze moderne kerk hangt naast de preekstoel en boven het doopvont een speciale dooprol, waarop de namen van de dopelingen worden geschreven en de datum wanneer zij gedoopt zijn. Een mooi initiatief van het kerkbestuur.

Open Monumentendag – 12 september 2009

Het thema van de Open Monumentendag was: "Op de kaart".

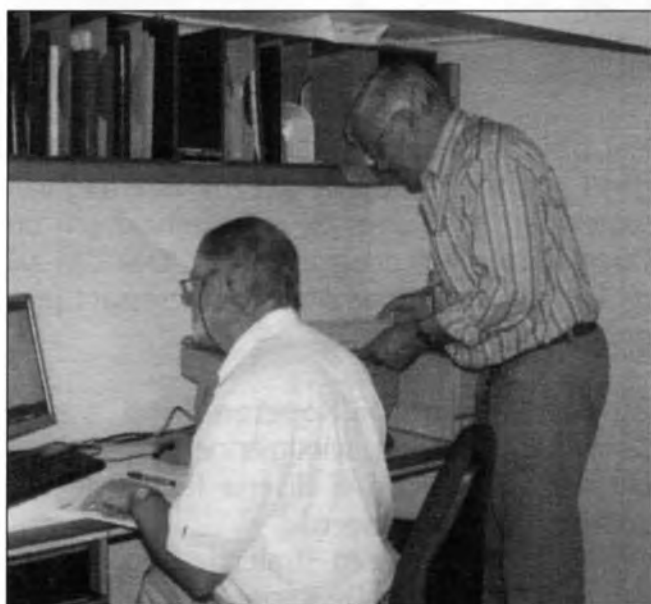
De Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam heeft in samenwerking met de plaatselijke bibliotheek, die het regionaal archiefpunt (RAP) van de Alblasserwaard onder haar dak heeft, een bijzondere Open Monumentendag 2009 georganiseerd. Op 12 september om 10.00 uur gingen de deuren open van de monumentale herberg 'De Witte Swaen', evenals het Historisch Informatiecentrum en van de bibliotheek aan de Pietersweer. Museum De Koperen Knop was vanaf 11.00- 17.00 uur vrij toegankelijk. Daar was een bijzondere expositie "De Dorpsdokter" te zien.

In 'De Witte Swaen' konden oude landkaarten, ansichtkaarten en honderden foto(ansicht)kaarten, die de Historische Vereniging in mappen bewaart, bekeken worden.

In één van de kamers van dit pand werden oude films vertoond.

De bezoekers konden rekenen op een leerzame en verrassende confrontatie met het thema van deze Open Monumentendag.

De bibliotheekmedewerkers hadden iets speciaals voor de jeugd bedacht. Zij konden van 10.00- 11.15 uur in de bibliotheek starten met een historische speur- en puzzeltocht waar een prijs mee te winnen was. In 'De Witte Swaen' moesten zij een opdracht uitvoeren, een foto herkennen en op de juiste plaats op de plattegrond tekenen.

De prijswinnaar

Het bezoekersaantal viel wat tegen, maar volgend jaar krijgt u op de tweede zaterdag van september 2010 weer de gelegenheid om op Open Monumentendag te komen. Ook dan zal de HV haar best doen om een interessant programma samen te stellen.

20 jaar Museum De Koperen Knop

In het kader van het twintigjarige jubileum van het museum werden er diverse festiviteiten en activiteiten georganiseerd.

Op 19 september, een stralende dag, was er van alles te doen op De Knop.

Informatiestands van diverse culturele en historische aard, exposities, muziek, volksdans in klederdracht, verkoop van boeken van de HV en...pannenkoeken bakken.

Hierbij het verslag van deze activiteit van Freke Corten (vrijwilligster van de HV):

Een tijdje geleden vroeg Jan Dubbeldam mij of ik, net als vorig jaar, weer een dagje pannenkoeken wilde bakken bij het museum De Koperen Knop. Dit naar aanleiding van het 20 jarig bestaan van dit prachtige streekmuseum.

Natuurlijk wilde ik dat, daar het mij vorig jaar uitstekend bevalen was.

Dus togen Jan en ik op 19 september gewapend met pan, schort en hoedje naar het museum om daar de hele dag deze lekkernij te bakken.

Het weer zat mee, een prachtig zonnige dag en windstil, voor een dergelijke feestdag natuurlijk geweldig.

De plek die ons was aangewezen had niet mooier gekund, een heel gezellig terras met een grote picknickbank. Gezellige tafeltjes en stoeltjes met parasols stonden klaar om de gasten te ontvangen en wij hoopten dus op heel veel pannenkoekeneters.

Er waren al gasten aanwezig die op het terras een lekker kopje thee of koffie zaten te drinken. Deze mensen zagen er prachtig uit in hun oude klederdrachten, met hoeden, kapjes en schorten en sieraden. Het leek wel of ze zo uit een

heel oud streekboek gestapt waren, zelfs een kleine jongen was in klederdracht.

Men kon van alles zien en beleven op het terrein van het streekmuseum, maar als men genoten had van de andere kraampjes en optredens en op de terugweg was, dan kwam men vanzelf de geur van pannenkoeken tegen en daar is geen mens tegen bestand. De een na de andere pannenkoek gleed de pan uit en werd met stroop en of suiker genuttigd, we kregen geen tijd om te rus-

Ouderendag

Op 1 oktober kon de Historische Vereniging zich wederom presenteren op een speciaal voor ouderen (zegmaar 60+) georganiseerde dag in de Drijvershof in Boven-Hardinxveld.

Er was veel te doen: muziek, shantykoor Bestevaer en zorginstellingen die het welzijn van de ouderen een warm hart toedragen.

Een cursus sms'en, kunst en kitsch, foto's en films bekijken en boeken lezen.

Maar het hoogtepunt was toch wel de uitreiking van het boek "Op zondag hoefden we niet te werken". Dit flinke, stevige boek bevat verhalen van mensen, die vroeger een beroep uitoefenden dat er nu niet

ten omdat het zo gezellig druk was en iedereen wel een pannenkoek wilde.

Een speciale pannenkoek, een met hazelnoot was een groot succes, men moest zelf de hazelnoot kraken en midden op de pannenkoek leggen. Kinderen vonden het prachtig om te doen en met tevreden gezichtjes werd de pannenkoek dan opgepeuzeld.

Na een heerlijke zonnige dag en tientallen pannenkoeken verder zaten we nog even na te genieten in het zonnetje, het was geweldig geweest, alle deeg op, tevreden mensen, geweldige sfeer en de geur van pannenkoeken in m'n haar, volgend jaar weer Jan!?

meer is. Zoals kolenboer, (de Giessendammer De Bruin), huisnaaister (de Giessendamse Maaike Ruitenbergh), scharenslijper (Giessendammer Rijkers), parlevinker (de Hardinxvelder Koorevaar) en beurtschipper (de Giessendammer Jan Rietveld). Meer hierover in de rubriek Recensies. Het was een geslaagde dag.

Industrieel erfgoed

Het door Joke Kramer opgezette project om industriële erfgoederen langs de Merwezone te behouden is op 1 oktober 2009 afgerond. Er is een boekje over verschenen, dat al is besproken in het najaarsnummer 2008 van het Mededelingenblad.

Het pilot om de oude IJzergieterij aan de Rivierdijk te behouden of een andere bestemming te geven, is op niets uitgelopen. De tegenwoordige eigenaar van de loods heeft er andere plannen mee.

Het project staat tentoongesteld in het gemeentehuis van Hardinxveld-Giessendam.

Website over 'Omgevingscanon'

's Zaterdagsmorgens is het vaak behoorlijk druk in het HIC in de Peulenstraat.

Jolijn de Kreij kwam ook een kijkje nemen en vroeg om informatie over de historie van Hardinxveld en Giessendam. Zij heeft samen met twee andere studenten van de Hogeschool Holland, School of Education in Rotterdam, als afstudeeropdracht een website maken die past in de canon van Nederland met het venster "Omgevingscanon van Hardinxveld-Giessendam".

Deze website is zeer geslaagd en geeft zeker voor de scholen van ons dorp een 'open venster' naar de historische feiten en plaatsen. Je kunt ook een speurtocht langs de monumenten en lesbrieven downloaden. www.entoen.nu
<https://erika-v.websitemaker.nl/omgevingscanon/3960210>

EEN OPMERKELIJKE SCHENKING

Arnold de Haan

In ons Historisch Informatie Centrum worden nogal eens zaken binnengebracht waarmee men zelf blijkbaar geen band heeft maar waarvan men meent dat deze wellicht voor het nageslacht bewaard zouden moeten worden. En waar kan dat dan beter dan bij een historische vereniging?

Nu moet worden gezegd dat de (cultuur)-historische waarde van hetgeen wordt aangeleverd niet altijd even duidelijk is. Het is dus maar de vraag of hier een taak is weggelegd voor onze vereniging.

In principe is het zo dat slechts zaken in het depot worden opgenomen die op een of andere manier betrekking hebben op onze gemeente.

Wat dat betreft moeten we wel kritisch blijven want anders groeit onze depotruimte in korte tijd dicht en het is natuurlijk niet de bedoeling dat het op een uitdragerij gaat lijken. Doorgaans wordt daarom met degene die dit

soort zaken aanlevert afgesproken dat deze daar afstand van doet en dat de vereniging bepaalt wat er verder mee gebeurt.

Het komt echter voor dat er iets opmerkelijks wordt binnengebracht en zo'n geval vormde dan ook de aanleiding voor het schrijven van dit artikeltje.

Een aantal weken geleden kwam een mevrouw binnen met een groot pak onder de arm en in dat pak zat een grote aardewerken schotel.

Het was al direct duidelijk dat dit toch wel iets

bijzonders was en uit nader onderzoek bleek dat we hier te maken hebben met een schotel die omstreeks 1850 vervaardigd is in de Duitse plaats Frechen.

De schotel heeft een diameter van 45 cm en is 9 cm hoog. De kleur van het aardewerk is lichtgrijs en bedekt met een witte engobe (een loodglazuur).

Vervolgens is de schotel gedecoreerd met een zogenaamde ringeloor, te vergelijken met een slagroomsput, waarmee krullen en slingers zijn aangebracht. Door het gebruik van bepaalde grondstoffen werden verschillende kleuren verkregen. Hier is gebruik gemaakt van ijzeroxide, dat een lichtbruine kleur geeft, mangaanoxide, dat donkerbruin kleurt en koperoxide dat een groene kleur oplevert.

Door deze wijze van versiering werd een aantrekkelijk en decoratief product verkregen. Het is duidelijk dat ook bij deze schotel het decoratieve element werd onderkend. Ofschoon het stuk aanvankelijk, gelet op de gebruikssporen, op tafel zal zijn gebruikt is op een goed moment aan de achterzijde een metalen constructie aangebracht waarmee de schotel aan de wand kon worden gehangen. Dat zal ongetwijfeld ook de reden zijn dat het stuk door de jaren heen nauwelijks beschadigd is geraakt.

De productieplaats Frechen ligt op slechts luttele kilometers ten westen van de stad Keulen. De term "Keulse pot" zal een ieder bekend zijn. Vooral in de 19e en het begin van de 20e eeuw werden grote hoeveelheden "Keulse potten" naar onze streken verscheept om te worden gebruikt als inmaakpot, zoutpot of wat al niet. Het hoogtepunt van de aardewerkproductie in Keulen viel echter in de 16e eeuw wat overigens niet wil zeggen dat er later niet meer werd geproduceerd. In Frechen echter was de grootse productie van de 15e tot de 18e eeuw. Omdat Keulen en Frechen zo dicht bij elkaar liggen werd hier te lande geen onderscheid gemaakt en werd al het aardewerk uit die streek "Keuls" genoemd. We kunnen er echter gevoeglijk van uitgaan dat de meeste "Keulse potten" in Frechen zijn vervaardigd.

Het aardige is dat in Frechen nog een oven bewaard is gebleven waarin in de 19e eeuw aardewerk werd gebakken. Bijgaand een foto van deze oven.

Het is niet uitgesloten dat "onze" schotel in deze oven werd gebakken.

Overigens geeft de afmeting van de oven al aan hoe omvangrijk de productie geweest moet zijn.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat de aardewerkproductie in Keulen/Frechen in hoofdzaak heeft bestaan uit zogenaamd "gresaardewerk". Dit product werd onder hoge temperaturen gebakken waardoor de klei versinterde en daardoor waterdicht werd. Vooral voor het bewaren van vloeistoffen en ingemaakt voedsel was deze eigenschap van elementair belang. Schotels zoals die hier boven besproken vallen niet onder die categorie en vormden slechts een zeer beperkt deel van de productie.

Vakantie-etage

GENEALOGIE

Arie Koorevaar e.a.

Nu ik dit schrijf geeft de kalender aan dat de herfst alweer is begonnen. Buiten is het nog mooi weer, dus zullen diverse activiteiten nog wel buitenshuis plaatsvinden.

Het wordt toch weer tijd om de familiegegevens weer uit de kast te halen.

Deze zomer kwamen er weinig reacties.

Daarom wil ik toch nog maar even enkele vragen onder uw aandacht brengen. Wie zijn de ouders van Willemijntje van der Plas? Reeds twee keer eerder hebben wij dat gevraagd. Als je op internet gaat zoeken, kom je tot de ontdekking dat er veel meer mensen naar haar op zoek zijn. Het is dan ook niet eenvoudig. Dat zal de reden zijn waarom wij geen reacties hebben ontvangen. In de afgelopen zomerperiode zijn wij zelf gaan zoeken en hebben al de nodige informatie gevonden. Bij de geboorte droeg zij niet de naam Van der Plas, maar de naam van haar moeder, Willemijntje Vendelo.

Haar vader is en zal wel onbekend blijven. Zij is niet in 1716 (zoals eerder vermeld) geboren, maar op zondag 20 november 1712 gedoopt in Neder-Hardinxveld.

Aangezien haar moeder op 14 augustus 1722 in Hardinxveld is overleden en Willemijntje toen nog geen 10 jaar was, is zij dus wees geworden. Het is aannemelijk dat er een voogd is benoemd en daar richt nu zich onze aandacht op. Het is mogelijk dat zij geëcht is door iemand die Van der Plas heette of dat zij de naam van haar voogd heeft aangenomen. Hopelijk later meer daarover.

We hebben de laatste maanden niet stil gezeten, want wij zijn al druk bezig geweest met de kwartierstaat van Jasje Breur, geboren op 22 januari 1900 in Boven-Hardinxveld.

De gevonden gegevens vindt u in het volgende Mededelingenblad van voorjaar 2010.

Enkele maanden geleden hebben wij versterking gekregen van Gerrit Ambachtsheer, een jonge en veelbelovende genealoog die echt geïnteresseerd is in de genealogie en ook goed kan omgaan met computers en de zoekmogelijkheden in de digitale bronnen. Gezien de leeftijden van de meesten van ons, is het fijn om er een jonger persoon bij te hebben.

Onze Joodse dorpsbewoners

Kort na 1850 kwam David Meyboom (Meiboom) vanuit Puttershoek met zijn gezin naar Hardinxveld. Er zijn drie zoons bekend die het beroep slachter uitoefenden.

Samuel begon een slagerij in de Peulenstraat en Levie en Barend op de Buurt in Boven-Hardinxveld. Levie is in 1932 overleden en zijn dochter heeft in de oorlog in Hardinxveld ondergedoken gezeten en gelukkig die nare tijd mogen overleven.

Barend Meyboom en zijn vrouw Lea Blankenstein, hebben zich, toen de Duitsers opdracht gaven dat alle joden zich moesten melden, gehoor gegeven aan deze oproep, ondanks dat het door diverse mensen uit het dorp werd afgeraden.

Zij zijn allen in Duitsland omgekomen.

Hun zoon David, die eerst ondergedoken zat, is later tijdens een vlucht alsnog gearresteerd en afgevoerd en ook hij is na de oorlog niet meer teruggekeerd.

De vroegere slagerij van Meyboom

Ik heb veel gesprekken gehad met diverse mensen van de familie Coenraads en met mevrouw Bohré-Groenenberg. Veel dank voor al die gegevens die bij ons bewaard blijven. Juist nu wij in september 2009 herdachten dat het 65 jaar is geleden dat Nederland werd opgeschrikt door de slag om Arnhem en de gevechten bij de brug van Nijmegen. Ook wij moeten onze medeburgers herdenken, wat de heer Coenraads op bescheiden wijze in het jaar 2000 heeft geprobeerd. Dat werd niet door iedereen op prijs gesteld. Een triest einde van een Joods verhaal.

Alle verzamelde gegevens worden in ons archief bewaard.

Huibert Adrianus de Kok

Geboren in 1924 tegenover Scheepswerf 'De Merwede' in Hardinxveld. Bij de meeste mensen in de regio bekend als HUIB DE KOK.

Na een turbulente tijd in de oorlogsjaren moest hij als jongeman van 21 jaar zijn weg hervinden in de maatschappij en kwam in de veevoederhandel en fabricage terecht. Hij hield dit ruim vijftig jaar vol. Hij had een brede belangstelling, vooral in geschiedenis, in het bijzonder archeologie. Voor deze interesses was geen betere bevolkingsgroep te vinden dan de boeren en hun boerderij. De boer was drager van traditie en had land waarin de geschiedenis zat verborgen. Al gauw ontstond zijn liefde voor en kennis van de streek waarvan de bewoners en ook het landschap hem boeiden. Hij beseftte als geen ander dat er veel bewaard moest blijven en vastgelegd voor het nageslacht.

In 1970 kocht de familie De Kok de monumentale, maar sterk verwaarloosde boerderij 'De Koperen Knop'. Zij restaureerden de hofstee en bouwden, geheel in de vroegere stijl, enkele bijgebouwen. In 1988 was De Kok een van de initiatiefnemers om van het geheel een streekmuseum en cultureel centrum te maken. De boerderij op zichzelf, met de antieke inrichting en de diverse collecties, was eigenlijk al een museum. Dit alles, dus mét de complete meubilering en collecties zoals de tegeltjes, werd eigendom van "Stichting vrienden van De Koperen Knop", een stichting die het museum exploiteert.

Toen wij de hieronder gepubliceerde kwartierstaat aan Huib de Kok lieten zien, bleek dat hij, zij het slechts in rechte lijn, van een ver familielid wat gegevens ontvangen had die nog enkele generaties verder terug gingen. De eerste telg van die naam die zich vanuit Werkendam in Hardinxveld vestigde, was de in Oosterhout geboren molenaarszoon Jan Christiaan de Kok, wiens ouders afkomstig waren uit Baarle Nassau en zich daar vanuit Gelderland hadden gevestigd. De naam was al eerder in de Alblasserwaard gesignaleerd. Ene Dirk de Kok werd in 1332 door Jan van Arkel beleend met goederen in de polder Den Beemd van Hoogblokland. In 1432 wordt weer een Dirk de Kok als eigenaar van die Heerlijkheid opgevoerd. Bij een onderzoek naar het interessante, zogenaamde Chatillongemeentewapen van Hardinxveld, welke zoektocht hem naar Frankrijk voerde, ontdekte Huib dat Ursus de Chatillon, de grootvader van Paus Urbanus de Tweede, omstreeks het jaar 1000 datzelfde wapen voerde! Genoemde Ursus was een kleinzoon van Karel de Grote. Omstreeks 1280 kwam een Raoul de Chatillon naar Waardenburg in de Betuwe. Deze Raoul was een vechtersbaas die veel van zich deed spreken. Hij had de bijnaam Coquin, wat zoveel betekent als schavuit of schelm. Hij beschouwde dat als een erenaam en is de geschiedenis ingegaan als Roel de Kok. Een joodse jonkvrouw uit Keulen baarde een bastaardzoon van hem. Deze ging het wapen voeren van zijn natuurlijke vader, zij het met de bastaardstreep erdoor. Hij noemde zich De Jeude. Een nazaat van hem, Bruisten de Jeude kocht in 1454 de Heerlijkheid Hardinxveld. Zodoende kwam het Chatillonwapen hier terecht. (In deel IJ van 'Onze Streekhistorie', jaargang 1966, staat de geschiedenis van het wapen van Hardinxveld en tevens dat van Giesendam, met documentatielijst en afbeeldingen, uitvoerig beschreven).

Nog altijd bestaan er ettelijke adellijke families, zoals De Kok van Neerijnen, Van Oppijnen en Van Nederhemert. De dorpen waar deze families naar vernoemd zijn, voeren, net als nog bijvoorbeeld Beesd, hetzelfde wapen als Hardinxveld, zij het met andere schildhoofden. Huib heeft in zijn verzameling een antiek

wandtegeltje waarop is geschreven: WIE WEET OF 'T WAAR IS. Hij wilde hiermee zeggen dat oude verhalen graag werden aangedikt. Puur voor de aardigheid voert Huib het Chatillon-wapen, met in het schildhoofd drie Byzantijnse bollen (drie dochters) uit het wapen van het geslacht Van Muilwijk (moeder), waarin twaalf Byzantijnse bollen. De wapenspreuk luidt: De mens wickt, Godt beschickt.

Kwartierstaat van Huibert Adrianus de Kok

1 (proband)

1 Huibert Adrianus de Kok, geboren op 15-06-1924 in Hardinxveld. Huibert trouwde met Janny de Vos. Janny is geboren op 24-04-1926 in Hardinxveld.

2 (ouders)

2 Willem Cornelis de Kok, geboren op 18-10-1892 in Hardinxveld. Willem is overleden op 05-08-1974 in Gorinchem, 81 jaar oud.

Hij trouwde, 29 jaar oud, op 23-12-1921 in Hardinxveld met de 28-jarige

3 Cornelia van Muilwijk, geboren op 05-12-1893 in Hardinxveld. Cornelia is overleden op 10-04-1957 in Gorinchem, 63 jaar oud.

G

3 (grootouders)

4 Leendert Christiaan de Kok, geboren op 17-09-1854 in Hardinxveld. Leendert is overleden op 28-06-1926 in Hardinxveld, 71 jaar oud.

Hij trouwde, 23 jaar oud, op 25-05-1878 in Hardinxveld met de 19-jarige

5 Margje de Rover, geboren op 24-08-1858 in Hardinxveld. Margje is overleden op 05-11-1931 in Hardinxveld, 73 jaar oud.

6 Huijbert Adrianus van Muilwijk, geboren op 28-07-1869 in Hardinxveld. Huijbert is overleden op 28-04-1947 in Hardinxveld, 77 jaar oud.

Hij trouwde, 23 jaar oud, op 15-10-1892 in Giessendam met de 24-jarige

7 Jannigje Boom, geboren op 25-01-1868 in Hoog Blokland. Jannigje is overleden op 21-03-1948 in Hardinxveld, 80 jaar oud.

G

4 (overgrootouders)

8 Cornelis de Kok, geboren op 11-06-1825 in

Hardinxveld. Cornelis is overleden op 28-09-1889 in Hardinxveld, 64 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 21-02-1850 in Hardinxveld met de 21-jarige

9 Margrita Willemina Blokland, geboren op 03-01-1829 in Hardinxveld. Margrita is overleden op 07-02-1905 in Hardinxveld, 76 jaar oud.

10 Willem de Rover, geboren op 10-11-1818 in Hardinxveld. Willem is overleden op 18-08-1867 in Hardinxveld, 48 jaar oud.

Hij trouwde, 36 jaar oud, op 10-11-1854 in Hardinxveld met de 23-jarige

11 Teuntje Dubbeldam, geboren op 23-04-1831 in Papendrecht. Teuntje is overleden op 15-05-1894 in Hardinxveld, 63 jaar oud. Teuntje trouwde (2), 39 jaar oud, op 20-01-1871 in Hardinxveld met Jochem van der Plas ($\pm$ 1831-1871), ongeveer 40 jaar oud. Teuntje trouwde (3), 44 jaar oud, op 23-12-1875 in Hardinxveld met Hendrik van der Vlies (1822-1904), 53 jaar oud.

12 Huijbert van Muilwijk, geboren omstreeks 1823 in Giessen Nieuwkerk. Huijbert is overleden op 15-05-1904 in Hardinxveld, ongeveer 81 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 26 jaar oud, op 27-10-1849 in Hardinxveld met de 21-jarige

13 Cornelia van 't Verlaat, geboren op 06-02-1828 in Hardinxveld. Cornelia is overleden op 11-11-1885 in Hardinxveld, 57 jaar oud.

14 Marinus Boom, geboren omstreeks 1844 in Hoog Blokland. Marinus is overleden op 01-02-1923 in Hardinxveld, ongeveer 79 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 22 jaar oud, op 03-08-1866 in Leerdam met de 26-jarige

15 Neeltje Middelkoop, geboren op 28-01-1840 in Leerdam. Neeltje is overleden op 23-02-1920 in Giessendam, 80 jaar oud.

5 (betovergrootouders)

16 Jan Christiaan de Kok, geboren op 01-04-1803 in Boven Hardinxveld. Jan is overleden op 17-06-1878 in Hardinxveld, 75 jaar oud.

Hij trouwde, 20 jaar oud, op 02-01-1824 in Hardinxveld met de 24-jarige

17 Linkje van Es. Zij is gedoopt op 29-05-1799 in Dordrecht. Linkje is overleden op 29-08-1877 in Hardinxveld, 78 jaar oud.

18 Klaas Willemszn Blokland, geboren op 17-09-1808 in Neder Hardinxveld. Hij is gedoopt op 09-10-1808 in Neder-Hardinxveld. Klaas is overleden op 29-11-1884 in Hardinxveld, 76 jaar oud.

Hij trouwde, 19 jaar oud, op 26-06-1828 in Hardinxveld met de 22-jarige

19 Adriana Willemsdr van den Heuvel, geboren op 29-05-1806 in Boven Hardinxveld. Adriana is overleden op 27-05-1889 in Hardinxveld, 82 jaar oud.

20 Dirk Willemszn de Rover. Hij is gedoopt op 11-04-1790 in Neder- Hardinxveld. Dirk is overleden op 19-01-1825 in Hardinxveld, 34 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 24-12-1814 in Hardinxveld met de 23-jarige

21 Marrigje van Wijngaarden, geboren op 04-10-1791 in Giessendam. Zij is gedoopt op 09-10-1791 in Neder- Hardinxveld. Marrigje is overleden op 05-12-1877 in Hardinxveld, 86 jaar oud.

22 Hendrik Dubbeldam. Hij is gedoopt op 19-07-1789 in Papendrecht.

Hij trouwde, 36 jaar oud, op 29-12-1825 in Papendrecht met de 28-jarige

23 Marrigje Kooijman, geboren op 24-01-1797 in Wijngaarden. Zij is gedoopt op 29-01-1797 in Wijngaarden.

24 Geisbert Engelszn van Muijlwijk, geboren omstreeks 1788 in Noordeloos. Hij is gedoopt op 31-08-1788 in Noordeloos. Geisbert is overleden op 16-04-1861 in Hardinxveld, ongeveer 73 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 21 jaar oud, op 27-08-1809 in Noordeloos met de ongeveer 27-jarige

25 Maria van Gelderen, geboren omstreeks 1782 in Lopik. Zij is gedoopt op 16-01-1782. Maria is overleden op 19-04-1853 in Hardinxveld, ongeveer 71 jaar oud.

26 Jasper Pieterszn van 't Verlaat, geboren op 10-04-1803 in Hardinxveld. Jasper is overleden op 22-03-1894 in Hardinxveld, 90 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 27-05-1827 in Hardinxveld met de 23-jarige

27 Annigje Philipsdr. Baardman, geboren op 20-11-1803 in Giessendam. Annigje is overleden op 08-11-1873 in Hardinxveld, 69 jaar oud.

28 Jan Boom, geboren op 01-05-1813 in

Goudriaan. Jan is overleden op 17-11-1870 in Hoogblokland, 57 jaar oud.

Hij trouwde, 22 jaar oud, op 09-01-1836 in Gorinchem met

29 Maria den Braven, geboren op 02-07-1806 in Schoonrewoerd. Zij is gedoopt op 06-07-1806 in Oosterwijck. Maria is overleden op 08-02-1879 in Leerbroek, 72 jaar oud.

30 Peter Joriszn de With, geboren op 25-04-1811 in Heicop. Peter is overleden.

Hij trouwde, 32 jaar oud, op 13-03-1844 in Leerdam met de ongeveer 27-jarige

31 Jannigje Middelkoop, geboren omstreeks 1817 in Oud-Alblas. Jannigje is overleden op 24-03-1857, ongeveer 40 jaar oud.

6 (oudouders)

32 Leendert de Kok, geboren omstreeks 1774 in Hardinxveld. Leendert is overleden op 18-05-1842 in Hardinxveld, ongeveer 68 jaar oud.

Hij trouwde, ongeveer 28 jaar oud, op 17-01-1802 in Boven Hardinxveld met de 18-jarige

33 Aagje Hendriksdr Koelewijn. Zij is gedoopt op 04-05-1783 in Werkendam. Aagje is overleden op 23-09-1830 in Hardinxveld, 47 jaar oud.

34 Cornelis van Es. Cornelis is overleden op 27-06-1820 in Dubbeldam.

Hij trouwde op 23-10-1785 in Dordrecht met de 18-jarige

35 Lijnkje Schotel. Zij is gedoopt op 03-12-1766 in Dordrecht. Lijnkje is overleden op 14-04-1806 in Dordrecht, 39 jaar oud.

36 Willem Arieszn Blokland. Hij is gedoopt op 01-07-1770 in Neder- Hardinxveld. Willem is overleden op 23-02-1823 in Hardinxveld, 52 jaar oud.

Hij trouwde, 35 jaar oud, op 19-01-1806 in Giessendam met de 20-jarige

37 Margrietha Rietveld. Zij is gedoopt op 18-09-1785 in Ameide. Margrietha is overleden op 15-01-1848 in Hardinxveld, 62 jaar oud.

38 Willem Arieszn van den Heuvel. Hij is gedoopt op 19-12-1779 in Boven-Hardinxveld. Hij trouwde, 23 jaar oud, op 12-06-1803 in Boven- Hardinxveld met de 23-jarige

39 Jannigje Willemsdr Klop. Zij is gedoopt op 12-12-1779 in Boven- Hardinxveld. Jannigje is overleden op 15-09-1858 in Hardinxveld, 78 jaar oud.

40 Willem de Rover. Hij is gedoopt op 04-09-1746 in Neder-Hardinxveld. Willem is overleden op 21-08-1806 in Hardinxveld, 59 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 38 jaar oud, op 29-04-1785 in Neder-Hardinxveld met de 22-jarige

41 Jannigje Andriesdr Kleindier. Zij is gedoopt op 14-11-1762 in Neder-Hardinxveld. Jannigje is overleden op 07-06-1848 in Giessendam, 85 jaar oud.

42 Mees Geertszn van Wijngaarden. Hij is gedoopt op 26-05-1754 in Neder-Hardinxveld. Mees is overleden op 09-05-1819 in Giessendam, 64 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 15-10-1779 in Giessendam met de 22-jarige

43 Burgje Pietersdr Verwoerd. Zij is gedoopt op 23-04-1757 in Hoornaar. Burgje is overleden op 31-03-1840 in Giessendam, 82 jaar oud.

44 Teunis Klaaszn Dubbeldam, geboren op 04-04-1757 in Hardinxveld. Hij is gedoopt op 24-04-1757 in Neder-Hardinxveld. Teunis is overleden op 05-03-1840 in Papendrecht, 82 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 24 jaar oud, op 06-04-1781 in Peursum met de 24-jarige

45 Sijgje Hendriks (Seia) van de Graaf, geboren op 06-06-1756 in Papendrecht. Zij is gedoopt op 13-06-1756 in Papendrecht. Sijgje is overleden op 10-03-1825 in Papendrecht, 68 jaar oud.

46 Arie Kooijman. Hij is gedoopt op 13-01-1760 in Giessendam.

Hij trouwde, ongeveer 36 jaar oud, omstreeks 1796 in Giessendam met de ongeveer 32-jarige

47 Teuntje van Boer. Zij is gedoopt op 29-02-1764 in Giessendam.

48 Engel Leendertszn van Muijlwijk. Hij is gedoopt op 29-07-1725 in Noordeloos. Engel trouwde (1), 30 jaar oud, op 25-04-1756 in Noordeloos met Heiltje Hermense de Woeste, geboren ±1725, ongeveer 31 jaar oud.

Hij trouwde (2), ongeveer 46 jaar oud, omstreeks 1771 met de ongeveer 23-jarige

49 Ariaantje Cornelisdr van Alphen. Zij is gedoopt op 27-10-1748 in Meerkerk.

50 Pieter Pieterszn van Gelderen. Hij is gedoopt op 23-12-1753 in Ameide.

Hij trouwde, 29 jaar oud, op 09-02-1783 in Ameide met de ongeveer 19-jarige

51 Jannigje Hendriks Versteeg, geboren

omstreeks 1764 in Lopik.

52 Pieter Dirkszn van 't Verlaat. Hij is gedoopt op 06-09-1772 in Hardinxveld. Pieter is overleden op 27-12-1852 in Hardinxveld, 80 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 04-03-1798 in Hardinxveld met de 23-jarige

53 Cornelia van der Kooij. Zij is gedoopt op 25-12-1774 in Hardinxveld.

54 Philippus Johanneszn Baardman, geboren op 01-11-1776 in Streefkerk. Hij is gedoopt op 07-11-1776 in Streefkerk. Philippus is overleden op 11-07-1849 in Hardinxveld, 72 jaar oud.

Hij trouwde, 26 jaar oud, op 18-06-1803 in Giessendam met de 19-jarige

55 Jannigje Cornelisdr de Kievit, geboren op 08-04-1784 in Dubbeldam. Zij is gedoopt op 13-04-1784 in Dubbeldam. Jannigje is overleden op 29-08-1857 in Hardinxveld, 73 jaar oud.

56 Arie Boom, geboren op 14-06-1766 in Goudriaan. Hij is gedoopt op 15-06-1766 in Goudriaan. Arie is overleden op 02-05-1840 in Nieuw-Lekkerland, 73 jaar oud.

Hij trouwde, 31 jaar oud, op 10-06-1798 in Goudriaan met de 19-jarige

57 Metje van Kleef. Zij is gedoopt op 16-05-1779 in Noordeloos. Metje is overleden op 12-02-1858 in Nieuw-Lekkerland, 78 jaar oud.

58 Bart den Braven. Hij is gedoopt op 19-02-1757 in Hei-en Boeicop.

Hij trouwde, 40 jaar oud, op 12-05-1797 in Schoonrewoerd met

59 Maria Sprong.

60 Joris de With, geboren omstreeks 1781. Joris is overleden op 26-11-1853 in Leerdam, ongeveer 72 jaar oud.

Hij trouwde met

61 Cornelia 't Lam, geboren omstreeks 1784. Cornelia is overleden op 15-03-1840 in Leerdam, ongeveer 56 jaar oud.

62 Tijmen Middelkoop. Hij is gedoopt op 30-11-1783 in Leerdam. Tijmen is overleden op 19-08-1822 in Leerdam, 38 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 16-04-1809 in Leerdam met de ongeveer 24-jarige

63 Neeltje Heikoop, geboren omstreeks 1785 in Leerdam. Neeltje is overleden op 04-05-1872 in Meerkerk, ongeveer 87 jaar oud. Neeltje trouwde (2), ongeveer 39 jaar oud, omstreeks 1824 met Jan de Jong.

BEVOLKINGSREGISTER

Van de genealogiegroep

Voor degenen die regelmatig met stamboom-onderzoek bezig zijn, is de benaming 'bevolkingsregister' een begrip. Zij weten wat zij er kunnen vinden.

Toch zullen er verscheidene van onze leden zijn die niet weten wat daarmee wordt bedoeld.

In de Burgerlijke Stand vindt men de datum wanneer iemand is geboren, gehuwd of overleden, met de bijbehorende aktes. In 1813 is men begonnen om dit vast te leggen en dat wordt nog steeds gedaan.

Het bevolkingsregister daarentegen geeft aan wie er op een bepaald adres woont of heeft gewoond.

Bijvoorbeeld man, vrouw en kinderen en eventueel inwonende ouders. Vroeger toen dienstbodes nog vaak voor dag en nacht in het gezin waren, werden deze ook op hun werkadres ingeschreven. Het bevolkingsregister is men ongeveer vanaf 1850 gaan bijhouden.

In Frankrijk was men daar al 60 jaar eerder mee begonnen. Nederland heeft deze administratieve regeling gelukkig nagevolgd.

Waarom deze uiteenzetting?

De archieven van Hardinxveld en Giessendam liggen in het Stadsarchief in Dordrecht. Een duplicaat, in de vorm van microfiches, lag ter inzage in het gemeentehuis in onze gemeente. Wij, als Historische Vereniging waren van mening dat het bij ons beter op zijn plaats zou zijn i.v.m. onze activiteiten.

Op ons verzoek aan B & W is positief gereageerd en enkele maanden geleden heeft men het bevolkingsregister aan ons overgedragen, waarvoor onze dank.

Wij zijn daar erg blij mee, want het geeft ons de mogelijkheid om de voorlichting aan het publiek nog completer te maken. Daar het zoeken naar de juiste gegevens geen alledaagse bezigheid is, kan dit wel eens problemen geven.

Wij willen u daarbij helpen, maar vragen u wel om minimaal één week van te voren een afspraak te maken, zodat de juiste mensen dan aanwezig zijn.

EEN VET VARKEN; HUISSLACHT IN VROEGER TIJDEN

J.F. Teeuw-van der Plas

November is de slachtmaand. Voorheen een vast moment in het jaar waarin de vleesvoorraad voor de winter gestalte kreeg.

Het gemeste varken had een eenmalige ontmoeting met de slager, voordat het op de ladder terecht kwam. Een heel ritueel van worst maken, balkenbrij en hoofdkas(zure zult), snijden van zijn spek en hammen zouten volgde op de slacht. Niets van het varken bleef ongebruikt.

In het begin van de vorige eeuw was het een behoorlijke opgave om een goede wintervoorraad aan te leggen. De Keulse pot, de weckfles, zouten, drogen, inzuren en alcohol waren de mogelijkheden die de huisvrouw ter beschikking had.

Maar niet elk huishouden had de gelegenheid om een varken vet te mesten. Soms had een familielid een bewoond varkensschuurtje en werd het spek na de slacht eerlijk verdeeld. Het voer waarmee het beest werd vetgemest werd aangedragen door de kinderen die her en

der de schillen en groenteafval langs de deur ophaalden.

Bij de boeren was het geen punt. Zij konden meerdere varkens houden en verkochten ze ook voor de slacht. In 1909 had men al een big voor drie rijksdaalders en die leverde vetgemest flink wat op.

Keuringswet

Hygiënisch ging het er vaak niet aan toe, zowel bij de huisslachting als bij de slachthuizen en slagers.

Daarom werd in 1919 een Vleeskeuringswet aangenomen. Die wet stelde regels ten opzichte van het slachten, gaf vergunningen aan slagers (ook voor noodslachtingen) en beoogde een verplichte keuring van het vlees vóór en na de slacht.

Gemeenten werden belast met de uitvoering. Een storm van protest volgde.

Vooraf de boeren dachten aan hun beurs, want de keuring kostte geld en gaf veel rompslomp. Wat dat betreft is er tegenwoordig niets veranderd, ook nu zijn er tientallen regeltjes en wetjes die de boeren en ondernemers dwars zitten.

Maar de wetgever wilde toch koste wat kost deze verplichting doordrukken. En dat was redelijk, want het slachten ging er zoals gezegd niet altijd vriendelijk aan toe.

Vele tienduizenden op het platteland, maar ook in de stad, hielden er een of twee varkens op na louter voor eigen gebruik. Dat proteste-

ren hielp, blijkt wel uit het feit dat de bepaling rond de huisslachting in 1922 werd ingetrokken. Overigens werd in Friesland de keuring bij huisslacht wel verplicht, omdat daar op grote schaal echinococcose heerste, een enge lintwormziekte die via het vlees op mensen werd overgedragen.

Tot de jaren zestig is het huisslachten doorgegaan.

Clandestien

Huisslachtingen waren tijdens de Tweede Wereldoorlog aan de orde van de dag. Tussen 1940 en 1944 werd naar schatting een miljoen varkens clandestien geslacht. Dat vlees kwam niet alleen in de magen van de boeren, maar ook bij onderduikers en evacués. Hoeveel mensen hebben toen niet hun lakens en andere eigendommen bij de boeren geruild voor een hammetje of een stuk rookspek?

Met het slachten, het afbranden van de haren en het op de ladder (leer) hangen van het varken begon pas het echte werk. Op de goede afloop werd eerst een borrel gedronken. Het varken moest uithangen en goed koud worden. De volgende morgen kwam de slager terug om het dier uit te houwen en op te delen. Alles werd gescheiden in spek en vlees, resten waren bestemd voor de worst. Het gehakte en gezou-

Maak zelf uw Rommelpot

dit is wat u nodig hebt

een keulse of bloempot

varkenblaas

stukje rondhout 20 cm.

schaar en mes

elastiek bloemistendraad

er kan eventueel ook een plastic vel en/of

conservenblik en riet gebruikt worden

1

1 knip de blaas doormidden

2

2 de blaas in warm water weken

3

3 maak in het rondhout circa 1 cm. van het uiteinde een inkeping

4

4 leg de natte blaas over het stokje

5

5 bind het bloemistendraad stevig vast in de inkeping

6

6 span de blaas over de pot, houd het stokje in het midden en span het elastiek er om heen

7

7 circa 1 dag laten drogen en.....wrijf met een nattehand over het stokje

ten vlees werd met de duimen in de schoon-gemaakte darm geperst en later aan de zolder gehangen. Er werd leverworst, kookworst, bloedworst en zure zult gemaakt. De poten verdwenen in de erwtensoep en de haren werden gebruikt voor penselen en borstels.

Pezerik

Ook de pezerik werd gebruikt. Die bullepees van het varken gebruikte men in het oosten van het land om de schoenen mee in het vet te zetten of om de zaag mee te smeren. De pezerik hing doorgaans bij het fornuis of bij de stookplaats in het huis.

Rommelpotten

De varkenshuid leverde ook nog wel wat op en zelfs de blaas van het varken kreeg een bestemming. Hij werd opgeblazen, er ging een rietje in en werd om een Keulse pot gespannen. Door het rietje op-en-neer te bewegen, kreeg je een soort muziek. In Giessendam heette het rommelpotten, in Sliedrecht poverpotten en elders in het land foekepotten.

Dit oude volksgebruik was op Oudejaarsdag een bijzondere gebeurtenis voor de kinderen in het dorp. Er werd bij iedere huisdeur aangebeld of geroepen en uit volle borst het rommelpottenlied gezongen. Je kreeg dan een stuiver of meer en al die muntjes werden 's avonds geteld en in het spaarvarken gedaan.

Eenheidsworst

We gaan nu wel erg ver terug in de geschiedenis, want de 'eenheidsworst' werd voor de eerste keer gemaakt in 1918. Doordat de Duitse duikbootoorlog de invoer van voedsel lamlegde, besloot de regering zelf voor de graanvoorziening te zorgen. Grasland werd gescheurd en boeren kregen nauwelijks veevoer. Er kwam een tekort aan vlees. De toenmalige minister E.F. Posthuma kondigde een maatregel aan om het schaarse vlees gelijk onder de bevolking te verdelen. Slagers mochten nog maar één soort worst maken: de eenheidsworst. Volgens één recept en met precies evenveel vlees per 100 gram. Ik denk een soort halfomhalf gehakt.

Een paar maanden lang was dat het enige vlees wat er te krijgen was.

De maatregel had ook tot gevolg dat het onderscheid tussen runderslagers en varkensslagers wegviel en er gewoon op de gevels van de slagerijen stond: Vleeschhouwerij.

Spekkast

Voor het opbergen van de zijden spek beschikte menigeneen over een spekkast of spekkist.

Daarin kwam het spek aan een touwtje te hangen als het gerookt en gedroogd werd. De kast of kist moest verhinderen dat vliegen en ander ongedierte zich in het spek nestelden. Ook hing het daar mooi droog.

Spekclub

In Groningen kende men een spaarsysteem om zich te verzekeren van voldoende vlees in de winter: de spekclub. Wekelijks zetten de deelnemers een paar centen opzij.

Afhankelijk van de inleg kreeg de deelnemer aan het eind van het jaar een stuk van een varken. In de plaatselijke herberg werd dat verdeeld.

Spek aan de balk

Een oud gezegde in een leerboekje uit de 19e eeuw bevatte een aardige spreuk, die een mooi verband legde tussen de slacht en de nijvere huisvrouw.

"Waar de vrouw wel huishoudt, daar wast spek aan de balk".

Spaarvarken

De spaarpot in de vorm van een varken heeft een voorgeschiedenis. Dagloners en knechten in de akkergebouw van Zeeland, West-Brabant en Zuid-Holland zaten in de winter veelal zon-

der werk. Om die periode door te komen, maakten zij bij de boeren schulden, die zij in de zomer terugbetaalden. Lukte dat niet, dan waren zij min of meer genooddaakt om in het najaar bij de slacht van hun varken een deel van de opbrengst te verkopen om zo hun schulden af te lossen.

"Je varken is je spaarpot", was een gezegde dat hierbij van toepassing was.

Ook gebruikt in de betekenis van: 's zomers vetmesten, 's winters profiteren.

Sander van Beuzekom schreef een bundel verhalen over zijn jeugdherinneringen.

Eén van die verhalen gaat over het varken in de achtertuin van zijn ouderlijk huis in de Peulensstraat. Het vetgemeste dier was rijp voor de slacht. Dat ging niet zomaar zonder slag of stoot:

Huisslachten

Sander van Beuzekom

In en na de oorlog werden er veel dieren voor de slacht gehouden, zoals kippen, konijnen, kalkoenen en varkens.

Wij hadden naast kippen ook witte muizen in een groot hok, die fokten maar door. Op het laatst moest je er elke dag een heel brood ingooien anders bleven ze piepen. Op een keer was het muizenhok omgevallen en het krioelde overal van de muizen. De katten in de buurt bleven maar vangen, die hadden de dag van hun leven. Maar we hadden ook een varken, dat we met etensresten en schillen voerden.

Op 1 april rende ik naar Ome Jan Wim en riep dat het varken was losgebroken, nadat ik eerst tante Jo had ingelicht. Hij reageerde als altijd heftig, van donders hoe kan dat nou en wilde

gelijk naar achteren rennen, maar tante Jo zei: "Dat beur nie, eerst omkleden en je overall aan".

Protesterend deed hij het, toen vlug naar het varkenshok, waar het varken tevreden lag te knorren. "1 april!", riep ik nog en maakte dat ik weg kwam.

Gelukkig kon hij de grap wel waarderen.

Dat varken groeide en groeide maar, het werd op het laatst wel zo groot als een koe.

Hij kon door zijn steeds geringere ruimte vanwege de omvang, knap lastig zijn.

De tijd brak aan in de herfst dat hij geslacht moest worden. Vanwege zijn extreme grootte en narrige buien durfde niemand het varken uit zijn hok te halen, behalve Herman Boer, een slager uit de Peulenstraat die het regelen zou. Herman Boer was de vader van Arie, Roeli, Jan en Corrie.

Arie is vooral bekend van de uitdragerij in Giesenburg.

Een touw om zijn kop en één aan zijn achterpoot. De planken waar hij zo vaak tegenaan gebokt had, werden weggehaald en met zachte dwang werd het varken naar buiten geloodst. Daar kwam zijn geweldige omvang nog beter uit. Toen bleef hij staan, hoe hard Herman Boer ook trok, hij verzette geen poot.

Van lieverlee werden er grovere middelen gebruikt om hem op gang te krijgen.

Maar ineens kwam de kolos in beweging, zo vlug, dat Herman Boer net als Dik Trom op de ezel, met het varken tussen zijn benen en hangend op zijn lijf, door de tuin vloog, met de touwen nog in zijn handen. Hij viel van het varken en wist, hangende plat op zijn buik, de touwen om een boom te slaan en zodoende het varken tot stilstand te brengen.

Hij zag altijd al wit, maar toen was alle kleur uit zijn gezicht weggetrokken.

Hij was zo ontgaan, dat hij ter plaatse het varken met zijn mes de keel doorsneed en het beest reutelend zijn laatste adem uitblies.

Iedereen stond te trillen op zijn benen.

Het was nog een heel werk, om hem met verende krachten op een ladder te krijgen en te verslepen naar de schuur, waar hij verder geslacht kon worden.

Toen iedereen van de schrik was bekomen en weer praatjes kreeg, werd er van de zenuwen om de dolkomische toestanden zo gelachen, dat bij iedere opmerking daarover de tranen weer in je ogen kwamen.

Herman kon alleen maar stamelen dat hij hoopte dit nooit meer mee te hoeven maken. Wat weer een lachsalvo teweeg bracht.

"VROUW WE GAAN DE DREG OPHALEN"

Uit de rijke woordenschat van visser Wim Klop (1910-1989)

"Beste familie,

Ruim een jaar geleden begon ik te broeden op woorden en uitdrukkingen die me typisch Bouts leken en vooral kenmerkend voor vader Klop. Al noterend ontdekte ik dat deze bijzondere man ook over een oorspronkelijk idioom beschikte. Veel uitgebreider dan ik in het begin vermoedde..."

Bovenstaand citaat komt uit een brief die Flok de Ruiter in 1997 aan zijn schoonfamilie stuurde. Hij is getrouwd met Liesbet, de oudste dochter van visser Willem Klop uit Den Bout en zijn echtgenote Arina van Houwelingen.

Flok zocht zo'n honderdvijftig uitdrukkingen en zegswijzen van zijn schoonvader bij elkaar en voorzag ze van een korte toelichting.

Hij schreef alles zoveel mogelijk in de heersende spreektaal op, zonder de gebruikelijke tussenwerpsels. Ieder kon naar believen woorden als 'maat', 'kerel', 'eb' en 'ommers' toevoegen. 'Als maggi in de soep' volgens Flok.

Hieronder volgt een selectie:

1. Vrouw, we gaan de dreg ophalen.
(Vrouw, we gaan naar huis. Als titel gebruikt, omdat ook de vrouw van Wim Klop erin voor komt en omdat deze uitdrukking aan de visserij/ binnenvaart is ontleend)
2. Daar heb ik grote dril aan.
(Daar heb ik lak aan, kan me niet schelen)

3. Daar kunnen ze mij het riet mee injagen.
(Daar moet ik niets van hebben, vooral eten:
lust ik absoluut niet)
4. Zo scheef als een koop.
(Erg scheef. Maar wat is een koop?)
5. Het zakie staat te lillen van de schuld.
(Pa Klop had een scherp oog voor zakelijke
fiasco's. Het gaat natuurlijk om dat lillen.
Je ziet het zakie schudden als een drilpudding)
6. Hij heeft z'n eige laten verstoken.
(Ook typisch vader Klop om cremeren zo te
noemen)
7. Is dat z'n nieuwe kal (kallegie)?
(Meisje, bruid – van oorsprong Hebreeuws)
8. Een potschrappie.
(Scharminkel, uit de pot geschrapt, mager
en onaanzienlijk. Ook wel gezegd van kleine
baby's)
9. Die mensen hebben geen uitrekening.
(Ze kunnen niet begroten en komen dus altijd
te kort)
10. De boel staat te verintresten.
(Uit de boekhouding: het brengt niets op)
11. Ga jij eens naar het lek luiste-
ren.
(Uit de binnenvaart/ visserij. Ga
eens gauw naar bed)
12. Wat is dat voor een mamuk?
(Zoiets als een rare kwast)
13. Hij dee geen zijen draad af.
(Hij zei helemaal niets/ deed
geen mond open)
14. Nou zit je ook in de paremen-
tatie.
(Afgeleid van het Frans. Nou
hoor je ook tot de familie)
15. Wat een magere geep.
(Vooral in negatieve zin over vrouwen. De
geep is ongeveer de dunste vis)
16. Za'k nog eens bijlaffen?
(Bijchenken van koffie, thee of andere drank)
17. Zo hard als 't halen kan.
(Zeer hard. Nog veel gehoord in familiekring)
18. Je eigen naad uitnaaien
(Je eigen zin doen)
19. Ik heb al drie keer vaart gehaald.
(Al driemaal niets bereikt, nul op rekest gekre-
gen)
20. Wat zit je daar te muiken.
(In jezelf gekeerd mopperen, mokken)
21. Strontdoorwaternat.
(Dat is wel bijzonder nat)
22. Hij ging voorbij als 't water langs Dordt.
(Hij liep voorbij zonder iets te zeggen)
23. Toen dee ze toch een baksie.
(Toen deed ze toch een stomme zet)
24. We zijn bij de bok gedaan.
(We zijn bedrogen)

Wim en zijn broer

25. 't Gaat vurt of 't lèrse aan het.
(Een originele manier om te zeggen dat iets
zeer traag in z'n werk gaat)

26. Doe niet zo averechts.
(Ontleend aan het aloude breiwerk. Doe niet
zo dwars)

27. Het water komt vliegens op.
(Als het rivierwater zeer snel stijgt)

28. De peur.
(Kachel)

29. Borsten als scheerriemen.
(Die hebben hun beste tijd gehad)

30. Daar kan ik geen dorst op krijgen.
(Op zo'n vrouw zou ik niet verliefd worden)

31. Pressen.
(Nadrukkelijk, overheersend aanwezig zijn)

32. Meer dan recht vooruit.
(Niet zomaar iemand, mensen van gewicht)

33. levers.
(Elders)

34. Trap toch af dat zakie.
(Stop er toch mee!)

35. De nacht is voor het ongedierte.
(Een mens hoort 's nachts te slapen)

36. Snubbiken
(Een snuivende manier van ruiken, boven de
etenspan hangen)

37. Die doe je niet bij 't vuile goed.
(Iemand om rekening mee te houden)

38. Er kwam een kouchie op.
(Het begon te waaien, letterlijk maar ook
figuurlijk gebruikt)

39. Kruismuilen.
(Uiting van besluiteloosheid, heen en weer
scharrelen. Ook een bootje zonder vaste koers
kan 'kruismuilen')

40. Ze heeft d'r eichies naar de mart gebracht.
(Ze heeft haar eitjes naar de markt gebracht.
Haar kansen verspeeld en haar toekomst ver-
goot)

41. Astrante belia.
(Brutaal nest. Astrant is duidelijk, maar waar
komt dat 'belia' vandaan?)

42. Kwikbillen.
(Fatterig rondlopen. Niet bepaald geliefd bij
de familie Klop)

43. Da's késie.
(Dat is naar zijn zin (uit de tijd dat kaas een
luxueus artikel was)

44. Ze hebben ons nooit achterin laten kijken.
(Ze hebben ons nooit slecht behandeld)

45. Je zal er nog eens naar opsnakken.
(Je zult er nog eens naar verlangen)

46. Een luchtspringer(tje).
(Lichte dominee, niet het soort herder waar
Wim Klop mee wegliep)

47. 't Is maar een zoompie.
(Een te korte rok. Onzedig en ook nog slecht
voor de urinewegen)

48. Ze kan d'r schaamte amper bedekken.
(Een veel te korte rok of jurk)

49. Wat een lelijke neetnek.
(Gierigaard, vrek. Zal wel met neten (luizen) te
maken hebben)

50. Wat zal ze 'm geuren.
(Wat zal ze blij of trots zijn)

DE SCHOOL VAN MEESTER KÖHLER

Jany Dubbeldam-van der Waal van Dijk

Al sinds jaar en dag verzorgt de Historische Vereniging de rubriek 'Historisch Moment' in Het Kompas waarin we inlichtingen vragen over een oude foto. Daar komen altijd wel reacties op. De ene keer meer dan de andere.

Juffrouw Meijer, bovenmeester Köhler, juffrouw Van der Kooij en meester Bergman

Maar de foto van vier mensen staande op het schoolplein, tegenwoordig het Kerkplein, van de 'Buurtse School', de oude openbare school op de buurt van Boven-Hardinxveld brak alle records. De telefoon bleef maar gaan en het ging dit keer niet alleen om de namen van de getoonde personen. Nee, het waren vooral verhalen die we te horen kregen. Vermakelijke en bizarre verhalen.

Zelfs kregen we een reactie van mevrouw J. Bos-Köhler, dochter van meester Köhler. Hoewel zij eigenlijk geen banden meer met Boven-Hardinxveld heeft, (zij woont in Amstelveen), kreeg zij toch het Kompasartikel onder ogen. Zij stuurde een envelop vol gegevens en krantenknipsels over haar vader.

De bewuste foto laat ons het personeel van school II zien, gemaakt in de vroege jaren vijftig van de vorige eeuw.

Over de mevrouw met de bloemetjesjurk kwamen de meeste verhalen los. Het was juffrouw (Pie) Meijer, afkomstig uit een juweliersfamilie uit Gorinchem. Zij is heel lang onderwijzeres in de eerste en tweede klas geweest op school II en was berucht om

haar strengheid en haar manier van straffen. Zolang je maar deed wat zij wilde, was er niets aan de hand. Maar was je ongehoorzaam, dan werd je hardhandig op je plaats gezet. Berucht in alle verhalen was de grote gouden ring aan haar vinger. Zij had de gewoonte om die ring onder je kin te zetten en daarna je hoofd achterover te buigen zodat je achterhoofd op de bank achter je terecht kwam. Ook andere lijfstraffen waren heel gewoon. Zij kon zo hard in je wang knijpen of aan je oor trekken dat je er nog dagen last van had. Tegenwoordig zou dit allemaal onder kindermishandeling vallen. Maar toen werd 'de roede niet gespaard'. Wel gaf ze heel gedegen les. Het verhaal gaat dat ze op hoge leeftijd nog een grote prijs in de Staatsloterij gewonnen heeft.

Juffrouw Meijer is op de leeftijd van bijna 103 jaar overleden in huize St. Clara te Gorinchem.

Na de twee eerste leerjaren kwam je in klas drie. Daar gaf juffrouw Van der Kooij les. Zij staat rechts op de foto, met de nopjesjurk. Zij was een verademing na de strenge juffrouw Meijer. Unaniem werd verteld dat zij zo lief was! De leerlingen vochten erom haar fiets weg te mogen zetten. Ook was het een eer een of ander werkje voor haar te doen.

Wel was het in eerste instantie niet helemaal duidelijk of de dame op de foto nu juffrouw Van der Kooij was of de vrouw van meester Bergman. De reactie van één van de oud-leerlingen dat zij een klassenfoto heeft met daarop juffrouw Van der Kooij met dezelfde jurk aan, gaf de doorslag.

Op schoolreis naar Den Haag, 28 juni 1951. Foto van Riet (Vlot)-Swets.

Na de derde klas kregen de kinderen te maken met meester (Gijs) Bergman. Hij gaf les in de klassen vier en vijf. Hij stond bekend als een zachtaardige leraar, liet eigenlijk over zich lopen. Hij was erg goed in muziek en gaf daarin ook in de hogere klassen les, want de bovenmeester was totaal niet muzikaal. Ook werd vaak gemeld dat hij erg goed was in kaarten en sjoelen! Mevrouw Bos-Köhler vertelt dat er vaak tussen de middag door het onderwijzend personeel gesjoeld werd en dan wel op de manier van biljarten, dus met behulp van een aanwijsstok!

Na een paar jaar is meester Bergman vertrokken naar Giessen-Oudekerk, waar hij hoofd der school werd.

Tot slot de bovenmeester, de heer F.C.J.H. Köhler. Zoals hij op de foto staat, was ook zijn kenmerkende houding. In de ene hand zijn pijp, de andere hand in zijn broekzak. Hij gaf les in de zesde, de zevende en de achtste klas. (Toen was dat nog zo). Hij was ook streng, maar wel rechtvaardig.

Hij beijverde zich voor het schoolsparen. De kinderen konden voor vijf, tien of vijftiencent een zegel kopen. Die werd dan op een kaart geplakt. Als deze kaart vol was werd het bedrag op een boekje van de Rijkspostspaarbank gestort. Ook werd er wekelijks gespaard voor het jaarlijkse schoolreisje.

Een van de leerlingen van destijds, een ondernemende jongen, vertelde het verhaal dat hij op een dag tijdens het speelkwartier op het idee kwam om

Het schoolhuis met bovenmeester Köhler, zijn vrouw en twee kinderen.

langs de regenpijp van de kerk omhoog te klimmen. Toen hij eenmaal boven was, zag hij dat de dakgoot van de kerk vol lag met ballen, die daar in de loop der jaren terecht waren gekomen. Hij klom in de dakgoot en begon de ballen naar beneden te gooien. Meester Köhler stond dat vol afgrijzen aan te zien, maar durfde niet te roepen uit angst dat de jongen zou schrikken en dan van die grote hoogte naar beneden zou storten. Nadien kreeg dit misje uiteraard een flink staartje.

Meester Köhler werd geboren in 1894 en begon na de mobilisatie tijdens de eerste Wereldoorlog op 1 juli 1919 zijn loopbaan op school III, bovenaan de Sluisweg, vertrok nog even naar Dussen, maar kwam in 1929 weer terug naar Hardinxveld om daar tot 1959 hoofd van school II werkzaam te zijn. Toen hij met pensioen ging, werd hem een grootse afscheidsreceptie aangeboden. Een omvangrijk gezelschap kwam naar café-restaurant De Sport op de Buurt in Boven-Hardinxveld om afscheid van de bovenmeester te nemen en hem veel goeds voor de

toekomst toe te wensen, dit alles vergezeld met vele geschenken.

Hij was niet alleen schoolhoofd, maar vervulde ook andere functies voor de gemeenschap. Het was bekend, dat men niet gauw tevergeefs een beroep op hem deed. Zo is hij jarenlang secretaris geweest van het Departement tot Nut van het Algemeen, in de volksmond kort 't

Nut genoemd. Later werd hij bestuurslid van de Nutspaarbank. De Nutskleuterschool, die onder moeilijke omstandigheden op gang moest worden gehouden, heeft veel aan hem te danken. Ook was hij betrokken bij IJclub De Putten, schippersvereniging Schuttevaer en dat zouden we bijna vergeten, hij was ook lid van het comité dat samen met o.a. dokter Van der Kamp en de zusters Hoek zorgde

voor bejaardenreisjes. Een keer per jaar werd er een huis aan huiscollecte gehouden om de bejaarden (ouden van dagen werden ze toen nog genoemd) een dagje uit aan te kunnen bieden. Mensen die een personenauto bezaten konden zich dan aanmelden om de bejaarden te vervoeren. Voor de overige oudjes werd een touringcar geregeld. Een hele gebeurtenis!

In april 1967 werd de heer Köhler in zijn woning in de Jan Steenstraat plotseling onwel. Hij werd naar het ziekenhuis gebracht en is daar na een paar dagen overleden. Onder grote belangstelling werd hij op het kerkhof van Boven-Hardinxveld begraven.

Met dank aan zijn dochter, mevrouw J. Bos Köhler

RECENSIES

Jany Dubbeldam-van der Waal van Dijk

Zalmschouwregister 2009

Vereniging tot Behoud van de Zalmschouw

Dit zalmschouwregister is niet alleen hét naslagwerk voor alle leden die een zalmschouw bezitten, maar zeker ook voor iedereen die de zalmschouw een warm hart toedraagt en ook geïnteresseerd is in de

geschiedenis van de voor Hardinxveld ooit zo belangrijke tak van scheepsbouw. Er worden in dit losbladige naslagwerk bijna 300 boten beschreven. Hoewel deze zalmschouwen niet meer voor de beroepsvaart gebruikt worden, maar slechts voor de pleziervaart, is het leuk de uitvoerige beschrijving van deze boten te kunnen lezen.

Helaas niet te koop, maar wel in te zien in ons Historisch Informatiecentrum, Peulenstraat 243 Hardinxveld-Giessendam. Iedere zaterdagmorgen van 10 – 12 uur.

Historische Vereniging Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos, 25 jaar

Eindredactie: A.M. Bode - Huizer

De Historische Vereniging Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos is in 1984 opgericht en bestaat dit jaar dus 25 jaar. Dit was een reden voor de vereniging om terug te kijken

op de achterliggende periode. Dit heeft geresulteerd in een jubileumuitgave waar in verscheidene mensen hun belevenissen van de achterliggende periode beschrijven. Sommige stukken zijn al eerder gepubliceerd in hun verenigingsblad maar blijven interessant om te lezen.

Geen ISBN nummer. Verkrijgbaar bij de Historische Vereniging Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos.

Draaiende wieken, stappende paarden. Jaarboek 2008, Historische Vereniging Oud-Dordrecht

Door C.J.P. Grol en J. Zondervan-van Heck

De Historische Vereniging Oud-Dordrecht is er weer in geslaagd een heel mooi jaarboek samen te stellen voor 2008. Het onderwerp is ditmaal alle molens op het Eiland van Dordrecht. Hoe-

wel er in 2007 het naslagwerk: Molenrijk Zuid-Holland verscheen met daarin de beschrijving van 224 molens, bleef het Eiland van Dordrecht onderbelicht. Dit was de reden voor de Vereniging om een uitgebreid nader onderzoek te doen.

Het resultaat is een omvangrijk boek dat nog niet eens alle gegevens kon bevatten. Daarom is er ook een CD bijgevoegd met daarop het molenboek en aanvullende gegevens.

ISBN 978-90-812135-4-7 – NUR 693. Uitgeverij: Oud Dordrecht

Assie 't goed beschouwd (dvd)

Gebr. Romijn

Deze dvd moet je zien als een oud fotoalbum, want de 'foto's' zijn door elkaar (zwart-wit en kleur) ingeplakt. Hij laat ons zien hoe de bewoners van 'Den Bout' woonden en werkten en bezig waren met alledaagse zaken. Velen van hen zijn overleden en ook van de oorspronkelijke huisjes is maar weinig terug te vinden. De bezochte bewoners praatten in hun eigen taal (niks geen cameravrees) met respect over 'hun' gebied: Het einde van 'Den Bout'.

Dit album is het waard om nog eens bekeken te worden en ons te realiseren dat het dorp van toen voorbij is en al wat blijft is een album vol herinneringen.

De beelden zijn gemaakt door Gert Romijn en de muziekkeuze is van Ro Romijn.

Verkrijgbaar bij Gert Romijn, Buurt 14, Boven-Hardinxveld.

Handel en wandel, een eeuw economische bedrijvigheid in Graafstroom

Redactie: Corrie Vink-Versteeg, Arie Jongeneel en Jan van Vliet

Dit imposante boek is ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stichting Publicaties Binnenwaard verschenen. Ruim twaalf jaar hebben

de samenstellers van dit boek besteed aan de beschrijving van diverse bedrijven, van groot tot klein in de dorpen langs de Graafstroom. Het resultaat mag er dan ook zijn. Voor mij ligt een lijvig boek, goed ingebonden met zeer gemakkelijk te vinden en te lezen verhalen over het wel en wee van de vele bedrijven en winkeltjes die er in de afgelopen 100 jaar langs de Graafstroom te vinden waren. Het is een verhaal van mensen, van het dorpsleven. Vaak persoonlijke vertellingen en dat begeleid door veel foto's.

ISBN 978-90-72134-13-4 Uitgave van de Stichting Publicaties Binnenwaard Te verkrijgen via www.Binnenwaard.nl Prijs: € 32.50, voor leden: € 25,00

Het boek van Sjanie

Sjanie Klop-Mostert

Voor mij ligt een alleraardigst boekje. Sjanie Klop-Mostert heeft hierin op chronologische volgorde haar jeugdherinneringen opgeschreven. Was dit boekje in eerste instantie bedoeld voor haar familie, echter nu blijkt dat ook anderen er veel plezier aan kunnen beleven. Ik heb het met veel plezier gelezen en ben soms in een schaterlach uitgebarsten. Hoewel er geen namen genoemd worden, zijn de beschreven personen voor insiders goed te herkennen. Ook de sobere jaren vijftig, toen geluk nog heel gewoon in de kleine dingen zat, wordt vlot beschreven.

Uitgegeven in eigen beheer. Dit boekje is te verkrijgen bij Sjanie Klop-Mostert, Rivierdijk 116,

3372 BJ Hardinxveld-Giessendam. Tel. 0184-613564. Prijs: € 20,00

Visser in voor- en tegenspoed

Flok de Ruiter

Een kleine kroniek van de familie Klop. Dit boekje is reeds in 2001 uitgegeven. Ook dit boekje was eerst bestemd voor een kleine kring. Maar de vissersfamilie Klop uit Den Bout, wie kent ze niet? Het boekje was in eerste instantie bedoeld als eerbetoon aan vader Wim Klop, 1910-1989 en moeder Rina van Houwelingen 1914-1983. Maar in het verhaal van hun leven komt ook de voor- en tegenspoed van de visserij aan de orde. Schoonzoon Flok de Ruiter is er in geslaagd er een heel leesbaar boek van te maken.

Uitgegeven in eigen beheer. Nog beperkt verkrijgbaar bij bovenstaand adres. Prijs: € 17,50

Beschreven voor het navolgende geslacht

H. Hille

De geschiedenis van de Oud Gereformeerde Gemeente van Hardinxveld-Giessendam begint in 1930. In dat jaar besloten ds. D.C. Overduin en de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Giessendam met de meerderheid van de gemeente het kerkverband te verlaten. In 1939 voegde de dus ontstane gemeente zich bij de Oud Gereformeerde Gemeenten. Gedurende haar 75-jarig bestaan werd de gemeente gediend door vier predikanten, te weten ds. D.C. Overduin, ds. Joh van der Poel, ds. C. Smits en ds. G. Gerritsen. Ds. Van der Poel heeft een dusdanige stempel op

de Gemeente gezet dat de kerk in de volksmond nog steeds 'Poelekerk' wordt genoemd.

Het boek beschrijft op chronologische volgorde het wel en wee van de gemeente gedurende de ambtsbediening van deze predikanten en gedurende de vakante perioden.

Voor degenen die geïnteresseerd zijn in de kerkgeschiedenis van Hardinxveld-Giessendam de moeite waard om te lezen.

ISBN 978-908983-003-6. Verkrijgbaar bij Boekhandel Weppelman in de Peulenstraat en bij de Kerkenraad Oud Gereformeerde Gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Waard om bewaard te worden (dvd)

Gebr. Romijn

De titel is 'Waard om bewaard te worden' met als ondertitel: Meekijken in onze gemeenschappelijke achtertuin. Hiermee wordt de hele Alblasserwaard bedoeld.

Telkens verdwijnt er iets, wat voor de ouderen de gewoonste zaak was. Om dit te kunnen bewaren hebben de gebroeders Romijn het op dvd vastgelegd. Er komt ook wel eens iets nieuws bij, zoals een echte schaapskudde met een herder en zijn hond in de Alblasserwaard.

Velen onder ons vinden de Alblasserwaard iets heel gewoons, maar als het op film te zien is, besef je pas echt hoe mooi en bijzonder het landschap en zijn bewoners zijn. Het meeste hiervan is nog steeds heel herkenbaar, maar sommige dingen zijn er extra uitgelicht, dit maakt de film des te verrassender.

Kortom, de moeite waard om te bezitten en zeker om cadeau te geven!

Verkrijgbaar bij de Gebr. Romijn, Buurt 14, Boven-Hardinxveld. Prijs: € 15,00

wel er in 2007 het naslagwerk: Molenrijk Zuid-Holland verscheen met daarin de beschrijving van 224 molens, bleef het Eiland van Dordrecht onderbelicht. Dit was de reden voor de Vereniging om een uitgebreid nader onderzoek te doen.

Het resultaat is een omvangrijk boek dat nog niet eens alle gegevens kon bevatten. Daarom is er ook een CD bijgevoegd met daarop het molenboek en aanvullende gegevens.

ISBN 978-90-812135-4-7 – NUR 693. Uitgeverij: Oud Dordrecht

Assie 't goed beschouwd (dvd)

Gebr. Romijn

Deze dvd moet je zien als een oud fotoalbum, want de 'foto's' zijn door elkaar (zwart-wit en kleur) ingeplakt. Hij laat ons zien hoe de bewoners van 'Den Bout' woonden en werkten en bezig waren met alledaagse zaken. Velen van hen zijn overleden en ook van de oorspronkelijke huisjes is maar weinig terug te vinden. De bezochte bewoners praatten in hun eigen taal (niks geen cameravrees) met respect over 'hun' gebied: Het einde van 'Den Bout'.

Dit album is het waard om nog eens bekeken te worden en ons te realiseren dat het dorp van toen voorbij is en al wat blijft is een album vol herinneringen.

De beelden zijn gemaakt door Gert Romijn en de muziekkeuze is van Ro Romijn.

Verkrijgbaar bij Gert Romijn, Buurt 14, Boven-Hardinxveld.

Handel en wandel, een eeuw economische bedrijvigheid in Graafstroom

Redactie: Corrie Vink-Versteeg, Arie Jongeneel en Jan van Vliet

Dit imposante boek is ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stichting Publicaties Binnenwaard verschenen. Ruim twaalf jaar hebben

de samenstellers van dit boek besteed aan de beschrijving van diverse bedrijven, van groot tot klein in de dorpen langs de Graafstroom. Het resultaat mag er dan ook zijn. Voor mij ligt een lijvig boek, goed ingebonden met zeer gemakkelijk te vinden en te lezen verhalen over het wel en wee van de vele bedrijven en winkeltjes die er in de afgelopen 100 jaar langs de Graafstroom te vinden waren. Het is een verhaal van mensen, van het dorpsleven. Vaak persoonlijke vertellingen en dat begeleid door veel foto's.

ISBN 978-90-72134-13-4 Uitgave van de Stichting Publicaties Binnenwaard Te verkrijgen via www.Binnenwaard.nl Prijs: € 32.50, voor leden: € 25,00

Het boek van Sjanie

Sjanie Klop-Mostert

Voor mij ligt een alleraardigst boekje. Sjanie Klop-Mostert heeft hierin op chronologische volgorde haar jeugdherinneringen opgeschreven. Was dit boekje in eerste instantie bedoeld voor haar familie, echter nu blijkt dat ook anderen er veel plezier aan kunnen beleven. Ik heb het met veel plezier gelezen en ben soms in een schaterlach uitgebarsten. Hoewel er geen namen genoemd worden, zijn de beschreven personen voor insiders goed te herkennen. Ook de sobere jaren vijftig, toen geluk nog heel gewoon in de kleine dingen zat, wordt vlot beschreven.

Uitgegeven in eigen beheer. Dit boekje is te verkrijgen bij Sjanie Klop-Mostert, Rivierdijk 116,

In het land van Brederode

Meerdere auteurs

'In het land van Brederode' is het jaarboek 2008 van de Historische Vereniging 'Het land van Brederode' te Vianen. Diverse onderwerpen komen in dit boek aan bod, zoals de kunst in de Vijfheerenlanden, de Lexmondse straatweg, die deel uitmaakt van Route Impériale, aangelegd tijdens het bewind van keizer Napoleon, de Diefdijk en nog veel meer onderwerpen uit de vroegere en de recente geschiedenis.

ISBN nummer: 90-807067-6-7

Het Biesboschboek

Wim van Wijk

In het Biesboschboek worden aan de hand van 350 afbeeldingen met verklarende teksten het heden en verleden van een uniek natuurgebied behandeld. Zeer uiteenlopende onderwerpen komen aan de orde; natuurlijk de planten- en dierenwereld, maar ook het wel en wee van de bewoners. Verder leest u over hoefhout, kenezalf, stuikbord, zinkstuk en nog veel meer zaken. Elke pagina behandelt een aspect van het boeiende Nationale Park De Biesbosch.

ISBN nummer: 978 90 400 8582 6 Uitgave van Waanders Uitgevers, Zwolle. Prijs: € 14,95

ALAAF

Drs. Aron de Vries

Deel 23 van de Historische Reeks Oud-Gorinchem. Uitgegeven in samenwerking met het Regionaal Archief Gorinchem en de gemeente Gorinchem.

Blikenstad is de naam die Gorinchem voert tijdens carnaval. Een blik is vergeleken met de zalm een wat minderwaardige vis. Maar Gorinchem is trots op deze geuzennaam.

In 2009 werd voor de vijftigste keer een stadsprins geïnstalleerd. Een jubileum. Dit is de reden waarom dit boekje verschijnt over de geschiedenis van het carnaval in de stad aan de Merwede.

Dit boek vertelt ons iets over deze boeiende geschiedenis, maar laat ons ook het plezier en de leut zien die zo verbonden is aan deze carnavalsperiode.

Nijet dan water ende wolken

Valentine Wikaart en anderen

De juiste toedracht van het ontstaan en de geschiedenis van de Biesbosch blijft de gemoeieren bezighouden. Het was dan ook een grote ontdekking in het jaar 2005, toen Valentine Wikaart van het Biesboschmuseum in het Nationaal Archief te Den Haag een lijvig uit de zestiende eeuw daterend handschrift aantrof, bevattende de 'Informatie roerende den Verdrongen Waert in Zuithollant anno 1521.' Dit geschrift bleek een schat aan gegevens te bevatten over het gebied dat tot de Sint-Elizabethvloed van 1421 bekend stond als de Grote Waard. Aangezien dit handschrift nog nauwelijks was benut, besloot Wikaart er een volledige transcriptie van te vervaardigen en in samenwerking met diverse andere onderzoekers op het terrein van de geschiedenis, geografie en landschapsecologie tot de uitgave van dit boek te komen.

Het resultaat is een prachtig uitgegeven boek met schitterende foto's en landkaarten. Tot slot bevat het boek de complete transcriptie van het middeleeuwse geschrift. Duidelijk wordt uitgelegd hoe de rivieren vroeger de Biesbosch tot stand hebben gebracht en tot de dag van vandaag een schitterend natuurgebied bieden.

ISBN nummer: 978-90-70641-89-4 Uitgave Zuidelijk Historisch Contact (ZHC)

Prijs: € 39,95

Op de kaart

Annet Pasveer

Deze uitgave van de Stichting Open Monumentendag 2009 heeft als titel 'Op de Kaart', dit jaar het thema van de Landelijke Open Monumentendag. Al vanaf het moment dat mensen konden tekenen en schrijven, hebben ze landkaarten en plattegronden gemaakt. Uit de oudheid zijn maar een paar exemplaren bewaard gebleven. Dit veranderde na 1500, toen de cartografie tot grote bloei kwam en de Nederlanden de toon aangaven, met wereldberoemde cartografen als Cornelisz, Jacob van Deventer en later de beroemde familie Blaeu. Zij legden de basis voor een schat aan kaarten in de eeuwen die volgden; steeds gevarieerder, preciezer en gedetailleerder, tot vandaag Google Earth.

Zoals we langzamerhand gewend zijn, is de Stichting Open Monumentendag ook dit jaar er weer in geslaagd een uiterst leerzaam en prettig te lezen boekje uit te geven. Een plezier om te lezen en te bekijken.

ISBN 978-90-806181-7-6 Te verkrijgen bij de Stichting Open Monumentendag, Herengracht 474, 1017 CA Amsterdam. Of inloggen op de website: www.openmonumentendag.nl

Prijs: € 7.50 excl. verzendkosten

Het architectonische talent van Aart Nieuwpoort, 1899-1947

Kees Rouw

De groei van het dijkdorp Sliedrecht in de eerste decennia van de twintigste eeuw ging gepaard met een overvloed aan bouwactiviteiten: een nieuw gemeentehuis, woonwijken en veel particuliere woningen van opmerkelijk hoge kwaliteit. De jonge plaatselijke architect Aart Nieuwpoort wist een aanzienlijk deel van de opdrachten te verwerven.

Vanaf 1922 tot aan het begin van de Tweede Wereldoorlog bouwde hij een tamelijk groot oeuvre, dat in vormgeving eerst aansluiting zocht bij de bakstenen architectuur van de Amsterdamse School en de Nieuwe Haagse school. Een voorbeeld hiervan zien we in de 'Rode' Coöperatieve Bakkerij in de Landgraafstraat.

In september 2009 wordt op initiatief van de plaatselijke monumentencommissie in Sliedrecht voor het eerst uitgebreid aandacht geschonken aan deze architect door een tentoonstelling en de publicatie van dit boek. Hierin wordt zijn leven en werk beschreven, geïllustreerd met veel foto's en bouwtekeningen. Het resultaat is een boek dat de moeite waard is om te lezen en door te kijken. Geen ISBN nummer. Te bestellen bij de gemeente Sliedrecht door het storten van € 30,00 op bankrekening 2850.07.858 t.n.v. gemeente Sliedrecht onder vermelding van 'Boek Nieuwpoort' en het adres waar het naar toe gestuurd moet worden. Bij verzending buiten Sliedrecht komt daar nog € 4,00 bij voor verzendkosten.

Volle zalen

A.J. Busch

Volle zalen, zes eeuwen theater en 110 jaar bioscopen in Gorinchem. Oud-stadsarchivaris A.J. Busch is voor de gelegenheid eens in een voor hem totaal onbekende wereld gedoken. Het bleek voor hem en ook voor ons als lezers een ontdekking. Het is heel leuk om eens in de wereld van vermaak en vertier te duiken. Niet alleen in de geschiedenis van De Oude en De Nieuwe Doelen, maar ook die van de Gorinchemse bioscopen. Het eindresultaat is dan ook een heel plezierig boek geworden.

Geen ISBN nummer. Uitgegeven als deel 24 van de Historische Reeks Oud-Gorcum. Verkrijgbaar bij het Regionaal Archief in het stadhuis van Gorinchem en in het Gorcums Museum. Prijs € 12,50

Op zondag hoefden we niet te werken, voorbij beroepsleven in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden

Beeldredactie Ruben Pest en Nel Scheijgrond; tekst en redactie Renate Stapelbroek.

Vijftien personen (waaronder ook Giessendamers en Hardinxvelders) zijn geïnterviewd over het beroep dat zij of hun ouders destijds hebben uitgeoefend. Beroepen die al lang niet meer bestaan of erg veranderd zijn: bijvoorbeeld parlevinker, huisnaaister, scharensliiep, hoepmaker en beurtschipper. Al deze verhalen zijn gebundeld in een boek dat is aangevuld met een dvd met geluidsopnamen en beeldfragmenten. Deze ver-

halen geven een beeld van de tijd van toen en zijn vaak heel ontroerend en verhelderend.

De vormgeving van het boek is eigentijds. Door middel van een druksysteem kan het boek als een lessenaar op tafel worden gezet om zo gemakkelijk te kunnen lezen. Voor het gemak van de ouderen is het bovendien gezet in een grote letter. Lastig vind ik wel dat het na het omslaan van de bladzijde steeds omgedraaid moet worden.

Verkrijgbaar in de Bibliotheek van Hardinxveld-Giessendam. Prijs: € 12.50

WETENSWAARDIGHEDEN

J.F. Teeuw-van der Plas

Beeldbank

De beeldbank van Erfgoedcentrum DiEP in Dordrecht is sinds kort via internet te raadplegen. De afgelopen twee jaar is de collectie gedigitaliseerd en met teksten voorzien.

Via www.erfgoedcentrumdiep.nl zijn volgens het Dordtse archief 'opmerkelijke' collecties te zien. Zo is er Dordracum Illustratum, de verzameling van de Dordtse bankier Simon van Gijn (1836-1922), die onder meer bestaat uit kaarten, tekeningen, prenten, portretten, prentbriefkaarten en foto's.

Ook de collectie van de beroepsfotograaf Tolens (1864-1936).

De beeldbank wordt voortdurend aangevuld met nieuwe materialen.

Cultureel Erfgoed

De Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed is het kennisinstituut voor archeologie, monumenten en cultuurlandschap. Naast kennis zet de Rijksdienst ook wetten en regels in om het erfgoed te beschermen en te ontwikkelen.

Sinds 2009 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een nieuw transparant (letterlijk en figuurlijk, veel glas) gebouw in Amersfoort geopend. Deze Rijksdienst heeft een rijk gevuld ABC: archief, bibliotheek en collecties. U vindt hier meer dan tien kilometer aan cultuurhistorische boeken, tijdschriften, dossiers, foto's en tekeningen. www.cultureelerfgoed.nl

65 jaar Bevrijding 1945-2010

Oranjevereniging "Oranje Trouw" is al druk

bezig met de organisatie van diverse evenementen voor het jaar 2010. Eén ervan is een allegorische en historische optocht, waarvoor nog deelnemers worden gezocht.

Voelt u hier iets voor? Voor meer informatie: www.oranje-trouw.nl

Dialect

Het Meertens Instituut (taal en dialect) heeft ruim duizend uur aan geluidsopnamen van gesprekken in dialecten van Nederland toegankelijk gemaakt voor het publiek.

Het daadwerkelijke gebruik van dialect neemt in ons land gestaag af. Er verschijnen boekjes

in streekdialekten, gedichten en liedjes, maar gesproken wordt het alleen nog maar door ouderen. De jeugd geneert zich ervoor. Het enige wat de liefhebber van het dialect kan doen, is het vastleggen en er zo lang mogelijk van genieten. www.meertensinstituut.nl

Stichting Hart voor Kamp Amersfoort

Op een website van deze stichting staan foto's van eigendommen van personen die in de Tweede Wereldoorlog omkwamen. Op deze manier hoopt zij in contact te komen met nabestaanden om hun de persoonlijke bezittingen terug te geven. Op de website staan gegevens van die gevangenen, samen met foto's van hun bezittingen. Er wordt ook een Arie Brouwer (1913) uit Giessendam genoemd. www.oorlogsnalatenschappen.blogspot.com

100 jaar christelijke kinderboeken van W.G. van de Hulst

Wie kent ze niet? De boekjes van W.G. van de Hulst.

Het is dit jaar honderd jaar geleden dat de eerste drie boeken van de meesterverteller verschenen: 'Willem Wijcherts', 'Van een klein meisje en een grote klok' en 'Ouwe Bram'.

Er zijn nog vele liefhebbers en verzamelaars van de boekjes van Van de Hulst.

50 jaar Barbie

Op 9 maart 1959 introduceerde Ruth Handler, oprichtster van speelgoedfabrikant Mattel, op de jaarlijkse speelgoedbeurs in New York een pop die zo anders was als de doorsnee pop, dat de speelgoedbranche werkelijk op zijn kop stond.

Het slanke poppetje heeft in de vijftig jaar vele gedaanteverwisselingen ondergaan, maar is nog steeds zeer populair. Er zijn intussen vele verzamelaarsters (ook in Giessendam) die vooral dol zijn op de originele kleding van dit "prinsesje".

Kerktoeren Hervormde Kerk Giessendam-Neder-Hardinxveld

De kerktoeren heeft afgelopen zomer in de steigers gestaan. Het was tegenover ons HIC een nauwe doorgang, maar het ongemak heeft gelukkig maar een paar maanden geduurd.

De toren ziet er weer prachtig uit en de zonnewijzer blinkt als nooit tevoren. Deze toren is bepalend voor de skyline van ons dorp en

laat vele harten sneller kloppen bij het zien van dit bekende baken.

Bram de Jong heeft de Kerktoeren vanaf de Dam gezien, op doek vastgelegd.

In en rondom Hardinxveld-Giessendam is veel te zien op cultureel gebied:

Museum De Koperen Knop in Hardinxveld-Giessendam

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 13.00-17.00 uur en zaterdag van 11.00-17.00 uur.

EXPOSITIE "DAMAST"

Rondom het thema 'terug naar de gedekte tafel' is er momenteel een expositie over damast. Dankzij bijzondere bruiklenen zijn er unieke damasten te zien. Ook uit de collectie van het museum wordt veel getoond. De expositie is nog te bezoeken tot en met 30.01.2009.

EXPOSITIE "OVER KOFFIE"

Koffiedrinken en alles wat daarom heen gebeurt, staat centraal op een expositie die plaatsvindt van 06.02 t/m 10.04.2010.

EXPOSITIE "SJAALS"

Over de sjaal als de voorloper van de (over) jas is het onderwerp van de voorjaarsexpositie. Veel van de geëxposeerde materialen zijn ook te koop. 10.04 t/m 26.06.2010.

EXPOSITIE "HOLLANDS GLORIE"

Een expositie over Hollands Glorie vormt het middelpunt in de zomer van 2010. Het wordt een expositie 'om trots op te zijn'. Van 03.07 t/m 10.09.2010.

Sliedrechts Museum

Openingstijden: woensdag en zaterdag van 14.00-17.00 uur

EXPOSITIE "WINTERTRADITIES"

Tot 8 december staat Sinterklaas centraal en tot 12 januari 2010 zijn de huiselijke decembertradities te ervaren, met een workshop 'poeverpotten' maken op 30 december.

EXPOSITIE 'TOEN WIJK C NOG WIJK C WAS'

Het betreft een fototentoonstelling van een stuk van de Rivierdijk dat vroeger WIJK C heette. Samengesteld door de Historische Vereniging Sliedrecht. Foto's zijn digitaal te bestellen. Van 15-01-2010 t/m 03-04-2010

EXPOSITIE "65 JAAR BEVRIJDING/RONDON ORANJE"

Archiefmateriaal, foto's, curiosa en beschilderde eieren met de Oranjes. Van 09-04-2010 t/m 15-05-2010

EXPOSITIE "SLIEDRECHT IN WATERVERF"

Jan van der Wal toont zijn aquarellen. Van 21-05-2010 t/m 10-07-2010

EXPOSITIE "WATERKANT"

Objecten en kunstwerkjes van kloskant met workshops eenvoudig kantklossen. Van 16-07-2010 t/m 18-09-2010

Museum Het Regthuis te Giessenburg

Openingstijden: woensdag en zaterdag van 13.30-17.00 uur

EXPOSITIE "MAATWERK-MEETINSTRUMENTEN UIT DE VORIGE EEUW"

Deze tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met de drie historische verenigingen van Giessenlanden. Van 28-11-2009 t/m 03-04-2010

SCHENKINGEN

Van de redactie

Pompzwengel

Mijnheer De Roover bracht een antiek apparaat: een pompzwengel.

Asbak

Via mevrouw Van de Bree twee asbakken met reclame van taxibedrijf Van Noordenne en van Verbaan.

Foto Spoor

Een foto van het spoor van vóór de oorlog werd gebracht door de heer Nederveen en een addendum bij het boek "De genealogieën van Nederveen".

Boeken

Van mevrouw L.A. Hamminga - de Kok twee boeken van P.A. De Rover: 'Water en Wind' en 'Als 't water roept'.

Huishoudelijk

Van de heer B. de Rooij een wasstamper, grote wasknijper en een tinnen kruik.

Schilderijtje

Van de heer J. Huisman een schilderijtje van het Lingegemaal.

Ijzergieterij

Van de heer J.C. Meijer twee oude foto's met het personeel van de Ijzergieterij.

Nog een asbak

Van mevrouw N. van der Wiel-de Rover een asbak met reclame van brandstoffenhandel HG, Rivierdijk B 336a, tel. 2884

Documenten

Van mevrouw Advokaat diverse documenten.

Diversen

Ook ingekomen van de heer A. Klop te Papendrecht: drie smeedtangen van 'De Merwede', alle jaargangen van het bedrijfsblad "Van de helling" van april 1952 tot november 2007, twee herdenkingsbordjes t.g.v. het 50-jarig bestaan van 'De Merwede', een fles 'Drijver'brandewijn, schoolboekje van Aaltje van der Plas (1901), 'Sociale Haken en Ogen' van P.Verhagen en het steenkolenboekje 'Eigen belang'.

Glasnegatieven

De Historische Vereniging Sliedrecht gaf een doos glasnegatieven van Hardinxveld en Giesendam. Wij zullen zien of er afdrucken kunnen worden gemaakt en zo ja, dan komen die weer in onze fotomappen.

Boeken

De heer C. van de Bree uit Putten bracht een stapeltje boeken van regionale schrijvers:

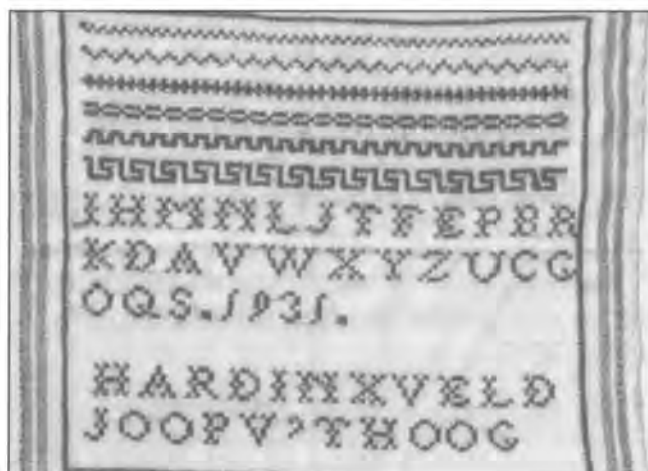
"Een vracht geluk en een brok verdriet" door J.W. Ooms

"Dijkleger" door J.W. Ooms

"De Haneveertjes" door J.W. Ooms

"Lidia en de erven Neuteboom" door J.W. Ooms

"Vrouw en Verten" door Leo Leeuwis

Merkklappen

Mevrouw Thé-van 't Hoog uit Den Haag stuurde twee merkklappen, in het rood geborduurd: die van haar zelf is gedateerd 1931 (zij was toen 10 jaar) en die van haar moeder, mevrouw Adriana Benders, helaas zonder datum, maar ongetwijfeld zo begin 20e eeuw.

Textiel

Mevrouw Kooijman bracht een batisten babyhemdje met broekje, dat nog gedragen is door mevrouw Lubbers. De familie wilde dat dit unieke stelletje bij de Historische Vereniging in bewaring zou worden gegeven.

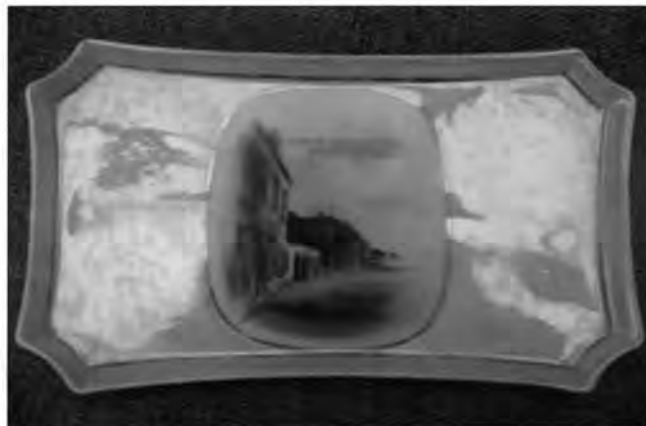
Foto's en boeken

De heer Peursem uit de Peulenlaan bracht

moorie oude foto's van Giessendam, boeken en documentatiemateriaal uit de nalatenschap van zijn ouders.

Porseleinen bordje

Mevrouw Volker bracht een porseleinen bordje met een afbeelding van het oude postkantoor in de Peulenstraat.

WIE, WAT, WAAR?

Van mevrouw Jennie de Ruiter-Donk, kregen wij een foto die zij tussen oude paperassen vond. Weet iemand welke familie dit is? Reacties naar de redactie graag.

Drijverschuiten

Wie kan mij helpen?

Voor mijn onderzoek naar drijverschuiten ben ik op zoek naar nazaten of familie van Gerrit Dekker geboren op 4 Oktober 1872 en overleden 9 juni 1957.

Hij was o.a. visser in Hardinxveld en machinist in Gorinchem.

Hij was getrouwd met Geertruida van den Bout in 1902.

Kinderen zijn Judith (1906), Gerritje (1908), Jan (1909), Gerrit (1911).

Zij hebben in Hardinxveld en Gorinchem gewoond.

Het doel is een foto van Gerrit Dekker boven water te krijgen. De foto ontbreekt nog in de historie van de drijverschuit HD 41

Reacties naar Arie van der Ree. 0183-401546

*Het bestuur van de Historische Vereniging
wenst haar leden
Goede Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar!*

Peulenlaan in wintertooi

UITGAVEN VAN DE HISTORISCHE VERENIGING:

1. Buitendams 4 (1778-1978).....	€ 2,25
2. Molens van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 3,85
3. Den Eendenbout (opgraving in een woonheuvel).....	€ 3,85
4. Het stoomgemaal.....	uitverkocht
5. Makelaars van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 3,85
6. Buitendams 118 (Giessendamse boerderij).....	uitverkocht
7. 700 jaar Dam.....	€ 3,20
8. Parlevinkers.....	uitverkocht
9. Rondom de Giessen.....	uitverkocht
10. Swets tabak en daar blijf ik bij.....	€ 6,60
11. Hardinxveld en Giessendam in de Franse Tijd.....	€ 5,65
12. Café Schalk.....	€ 5,65
13. 100 jaar boemelen.....	uitverkocht
14. De Hongerwinter.....	€ 6,60
15. De Hennepteelt.....	€ 4,40
16. Het kleine monument in Hardinxveld-Giessendam.....	€ 5,45
17. Dijken en doorbraken.....	uitverkocht
18. Aan d'n dijk.....	uitverkocht
19. Gemeentehuizen van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 2,25
20. Ievers tussen Kaai en Kloeve...deel I.....	uitverkocht
21. Aart van Bennekum, kunstenaar.....	€ 6,80
22. Herinneringen aan oorlogstijd.....	uitverkocht
23. 100 jaar Nederlandse Protestantenvond.....	uitverkocht
24. Ievers tussen Kaai en Kloeve, deel II.....	€ 6,80
25. Uit de pen van tante.....	€ 6,80
26. De watersnood van 1953.....	uitverkocht
27. Schuttevaer en Binnenvaart.....	uitverkocht
28. De Crisisjaren in Hardinxveld en Giessendam.....	uitverkocht
29. Vrouwenrecht en liberalisme aan de Merwedijk.....	€ 6,60
30. De 50ste mei.....	uitverkocht
31. De samenvoeging van Giessendam en Hardinxveld.....	€ 8,85
32. C. Baardman, de schrijver en zijn werk.....	€ 7,95
33. Het Langeveer.....	€ 6,60
34. De Indiëgangers.....	€ 12,50
35. 1899-1999 Nieuws van honderd jaar geleden.....	€ 6,80
36. De Peulenstraat in 1950.....	uitverkocht
37. Groeten uit Giessendam.....	€ 8,25
38. De historie van het pand Buitendams 4.....	€ 6,50
39. Nievers was den dijk echt recht.....	€ 9,20
40. Groeten uit Boven-Hardinxveld.....	€ 8,90
41. Kleine zaken van een kleine kerk, Gereformeerden in Hardinxveld.....	€ 9,80
42. Groeten uit Beneden-Hardinxveld.....	€ 8,90
43. 150 jaar Openbaar Onderwijs in Hardinxveld-Giessendam.....	€ 8,90

Het Verleden Nu (fotoboek).....	€ 11,35
Buitendams huis-ter-om-op.....	uitverkocht
Een wandeling door Binnendams.....	€ 6,80
Van Geslachte tot Geslacht (uitg. van de Herv. Kerk Giessendam en Neder-Hardinxveld).....	€ 15,90
Hardinxveld en Giessendam, van vissers- en hoepmakersdorpen naar industriegemeente.....	uitverkocht
Hardinxveld en de riviervisserij.....	€ 20,40
Reobothschool 1860-1985.....	uitverkocht
Van hondekarran en hobbelsbussen.....	uitverkocht
Anders nog iets (neringdoenden en bedrijven).....	€ 2,25
Dr. Aris Graftdijk, Photographie.....	€ 11,35
Herberg De Zwaan.....	€ 15,90
Onder ons gezeed.....	uitverkocht
Het verhaal van de dijk.....	€ 7,95
Hoeke Doeme?.....	€ 7,95
DVD dorpsfilm 1953.....	€ 7,50
Hardinxveld-Giessendam in de jaren 50 (nog te koop in Museum De Koperen Knop).....	€ 15,00
Gekleed in de Waard.....	€ 17,50

UITGAVEN VAN DE STICHTING DORPSBEHOUD

Van boodschappen doen naar winkelen.....	€ 2,25
Heggen en Steggen (tweede druk).....	€ 7,95

ALLE UITGAVEN ZIJN, TENZIJ UITVERKOCHT, VERKRIJGBAAR OP DE VOLGENDE ADRESSEN:

Historisch Informatie Centrum, Peulenstraat 243, elke zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur.
 IJzerwinkel van de heer Coenraads, Buurt 6, Boven-Hardinxveld, tijdens openingstijden winkel.
 Secretariaat Historische Vereniging, Buitendams 77, maandag t/m vrijdag
 Museum De Koperen Knop, dinsdag- t/m vrijdagmiddag 13.00-17.00 uur, zaterdag van 11.00- 17.00 uur.

Tusschen vorst en mist
En kouden regen
Straalt het nieuwe jaar
En brengt ons zegen.

*Hartelijk Gelukgewenscht
met het Nieuwe Jaar.*

HISTORISCHE VERENIGING
HARDINXVELD GIESSENDAM

JAARGANG 31 NUMMER 2